

Dabaszgāzes pārvades sistēmas operatora

IKGADĒJĀ NOVĒRTĒJUMA ZIŅOJUMS PAR 2025. GADU

Rīga 2026

SATURS

SAĪSINĀJUMI	2	5 PIEGĀDES UN PATĒRIŅA ATBILSTĪBAS VĒRTĒJUMS	18
VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA	3	6 PĀRVADES SISTĒMAS ATTĪSTĪBA	21
1 GALVENIE RĀDĪTĀJI 2025. GADĀ	6	6.1. Starpsavienojumu sistēmas attīstība	21
2 DABASGĀZES PIEPRASĪJUMS LATVIJĀ 2025. GADĀ	7	6.2. Nacionālās sistēmas attīstība	23
3 LATVIJAS DABASGĀZES PATĒRIŅA 10 GADU PROGNOZE	10	6.3. Novērtējums par pārvades sistēmas drošību starpvalstu savienojumu punktos	26
4 DABASGĀZES PLŪSMAS 2025. GADĀ	12	7 REĢIONĀLAIS GĀZES TIRGUS	29
4.1. Pārvades sistēmas plūsmu dati	12	8 VIENOTĀ OPERATORA SECINĀJUMI	33
4.2. Balansēšanas darbības	14	9 PIELIKUMI	34
4.3. Uzglabāšanas sistēmas plūsmas dati	16		

SAĪSINĀJUMI

AER	Atjaunojamie energoresursi
AST	Akciju sabiedrība "Augstsprieguma tīkls"
BIP	Biometāna ievades punkts
CEF	Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments
CINEA	Eiropas Klimata, infrastruktūras un vides izpildaģentūra
Conexus vai Sabiedrība	Akciju sabiedrība "Conexus Baltic Grid"
CO ₂	Oglekļa dioksīds
ENTSO-E	Eiropas Elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoru tīkls
ENTSOG	Eiropas Gāzes pārvades sistēmas operatoru tīkls
GIPL	Lietuvas un Polijas starpsavienojums
Inčukalna PGK	Inčukalna pazemes gāzes krātuve
KIP	Kopīgu Interesu Projekts
MK noteikumi Nr.312	Ministru kabineta 2011. gada 19. aprīļa noteikumi Nr. 312 "Enerģijas lietotāju apgādes un kurināmā pārdošanas kārtība izsludinātās enerģētiskās krīzes laikā un valsts apdraudējuma gadījumā".
MK noteikumi Nr.503	Ministru kabineta 2022. gada 9. augusta noteikumi Nr. 503 "Noteikumi par enerģijas lietotāju apgādi agrīnās brīdināšanas un trauksmes līmeņa izsludināšanas laikā".
NC CAM	Jaudas piešķiršanas mehānisma tīkla kodekss
NEKP	Nacionālais enerģētikas un klimata plāns
NOx	Slāpekļa oksīdi
OBA	Operatīvais balansēšanas konts
PSO	Pārvades sistēmas operators
SDG	Sašķidrīnātā dabasgāze
SEG	Siltumnīcefekta gāzes
SPRK	Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija
TYNDP	Desmit gadu tīklu attīstības plāns

VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA

Saskaņā ar Enerģētikas likuma 43.¹ panta otro daļu dabasgāzes pārvades sistēmas operatoram ik gadu ir jā sagatavo piegādes un patēriņa atbilstības un valsts dabasgāzes apgādes drošuma novērtējuma ziņojums (turpmāk – novērtējuma ziņojums). Novērtējuma ziņojums par 2024. gadu ir izstrādāts saskaņā ar Ministru kabineta 2006. gada 20. jūnija noteikumu Nr. 482 “Noteikumi par dabasgāzes pārvades sistēmas operatora ikgadējo novērtējuma ziņojumu” prasībām. Saskaņā ar šo noteikumu 5. punktu pārvades sistēmas operators izstrādā un iesniedz Ekonomikas ministrijai un SPRK novērtējuma ziņojumu katru gadu līdz 1. jūnijam.

AS “Conexus Baltic Grid” ir neatkarīgs vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators Latvijā, kas pārvalda vienu no modernākajām dabasgāzes krātuvēm Eiropā – Inčukalna PGK un maģistrālo dabasgāzes pārvades sistēmu, kas savieno Latvijas dabasgāzes tirgu ar Lietuvi un Igauniju.

Conexus klienti - dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas lietotāji - pārstāv vairākas Baltijas jūras reģiona valstis – Somiju, Igauniju, Latviju, Lietuvu, Vāciju un Poliju, kā arī citas Eiropas valstis – Norvēģiju, Dāniju, Šveici un Ukrainu. Lietotāji ir gan privāti vietējie uzņēmumi, gan valstij piederoši un starptautiski uzņēmumi, kas pārstāv dažādus uzņēmējdarbības sektorus – dabasgāzes vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība, enerģijas ražošana, siltumapgāde un rūpniecība.

Conexus rūpējas par infrastruktūras ilgtspēju un drošību, dabasgāzes apgādes drošību un augstu pakalpojumu kvalitāti, kas veicina tirgus attīstību un nodrošina ekonomisko vērtību klientiem un visai sabiedrībai. Conexus sniegtos dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas pakalpojumus regulē SPRK.

Conexus ir sociāli atbildīgs uzņēmums, kas, radot pievienoto ekonomisko vērtību, nodrošina kopējo nozares attīstību, darbinieku izaugsmi, ilgtspējīgu nodarbinātību, tajā pašā laikā rūpējoties par tehnoloģisko procesu minimālu ietekmi uz apkārtējo vidi.

Conexus vērtības, misija un vīzija nosaka morālu kompasu Sabiedrības stratēģiskajiem mērķiem, kuri tiks sasniegti ar stratēģiskām iniciatīvām.

KĀDĒĻ MĒS EKSISTĒJAM?

Misija

Nodrošināt uzticamu gāzes pārvades un uzglabāšanas darbību, veicinot enerģijas sektora dekarbonizāciju un tirgus attīstību.

KAS MĒS VĒLAMĪES BŪT?

Vīzija

Ilgtermiņš gāzes pārvades un uzglabāšanas operators reģionāli integrētā enerģijas tirgū.

KAS MUMS IR SVARĪGS?

Vērtības

Drošība un drošums

Mums ir svarīgi, lai gāzes pārvade un uzglabāšana būtu droša un uzticama.

Kompetence

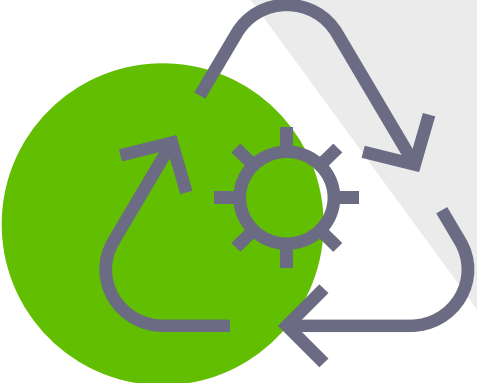
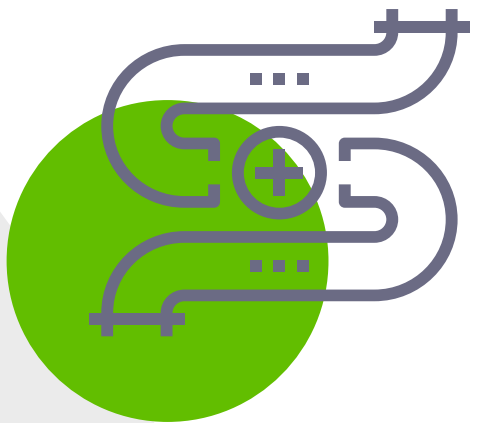

Mēs novērtējam darbinieku kompetenci, zināšanas, profesionālo pieredzi un virzību uz attīstību.

Sadarbība

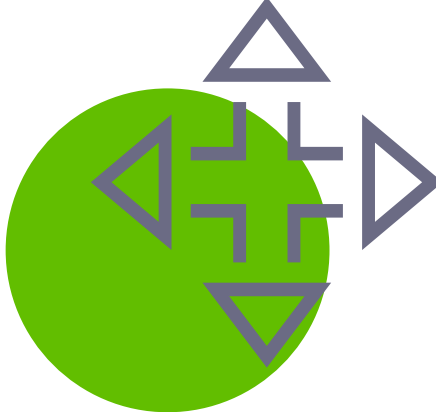

Mēs atbalstām viens otru, pieņemot lēmumus, mēs klausāmies un meklējam kopīgus risinājumus gan iekšēji, gan ar klientiem, kā arī esošajiem un potenciālajiem partneriem.

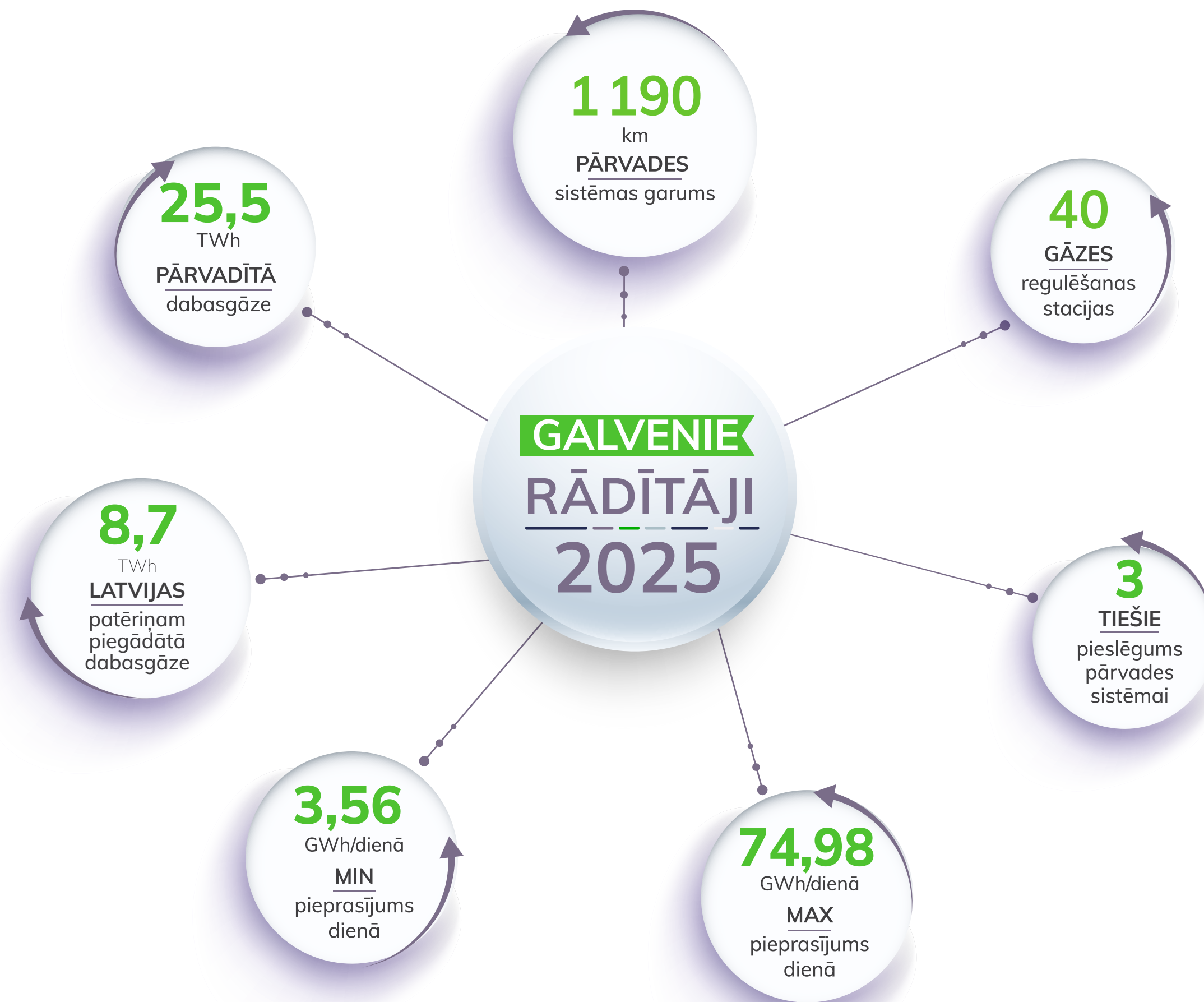
Stratēģiskās plānošanas periodam Conexus ir identificējis stratēģiskos mērķus trīs virzienos:

<p>TIRGUS ATTĪSTĪBA</p> 	<p>Veicināt gāzes tirgus attīstību un tālāku integrāciju, sekmējot arī ūdeņraža un citu gāzveida enerģijas nesēju tirgus attīstību</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sekmēt reģionālā tirgus integrāciju • Veicināt sadarbību ar citiem reģionālajiem PSO, veidojot vienotu pozīciju biogāzes un ūdeņraža integrēšanai pārvades tīklos, atbalstot biometāna ievadīšanu pārvades sistēmā • Inčukalna PGK pakalpojumu tālāka attīstība, nodrošinot lielāku elastību, tai skaitā kompresijas izņemšanas iespēju
<p>INFRASTRUKTŪRAS UN APGĀDES DROŠĪBA</p> 	<p>Nodrošināt pieejamu un drošu pārvades un uzglabāšanas infrastruktūru, vienlaikus pētot un veicinot pielāgošanas iespējas citu gāzveida enerģijas nesēju ievadei</p>	<ul style="list-style-type: none"> • leviest kopīgas intereses projektus • Veikt pētniecības un attīstības projektus, lai identificētu tehniskās iespējas un nepieciešamās investīcijas esošās infrastruktūras pielāgošanai dabasgāzes/ ūdeņraža maisījuma vai tīra ūdeņraža izmantošanai, t. sk. būvējot ūdeņradim paredzētu infrastruktūru • Nākotnes izaicinājumiem atbilstoša aktīvu pārvaldība
<p>ILGTSPĒJA</p> 	<p>Koncentrēties uz klimata un vides ilgtspējas aspektiem</p>	<p>Fokusējoties uz ilgtspēju, Conexus galvenā uzmanība būs pievērsta vides aspektiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • E – reģionāla tirgus integrācija, kas veicina atjaunojamo gāzu attīstību, drošu pārvades un uzglabāšanas infrastruktūru, koncentrējoties uz NOx un SEG emisiju samazināšanu • S – uz drošību vērsta kultūra, profesionāla un uz attīstību orientēta komanda • G – atbilstība Korporatīvās pārvaldības kodeksam

Stratēģiskie mērķi ir noteikti atbilstoši Conexus vērtībām, vīzijai un misijai. Papildus stratēģiskajiem mērķiem Conexus ir noteicis horizontālos mērķus, kas cieši saistīti ar visām plānotajām vidēja termiņa aktivitātēm. Horizontālie mērķi papildina stratēģiskos mērķus un sekmē to sasniegšanu.

	<p>Koncentrēšanās uz organizatorisko attīstību un efektivitāti</p>	<p>Conexus veicinās finansējuma piesaistes iespējas, kā arī palielinās darbības efektivitāti.</p>
	<p>Digitalizācija un kibersdrošība</p>	<p>Conexus turpinās digitalizācijas projektus, koncentrējoties uz operacionālām tehnoloģijām, fizisko drošību, ugunsdrošību un kibersdrošību.</p>
	<p>Profesionāla un uz attīstību orientēta komanda</p>	<p>Conexus vērtība ir profesionāla komanda, tāpēc Sabiedrība izveidos programmu, kas darbiniekiem dos iespēju attīstīt prasmes, izveidojot individuālus attīstības plānus. Tiks veicināta jaunu kompetenču apgūšana, lai pielāgotos atjaunīgo gāzu tehnoloģijām, kā arī ilggadējo darbinieku zināšanu un prasmju nodošanu jaunajiem darbiniekiem. Lai sekmētu komandas profesionālo attīstību, Conexus izveidos konkurētspējīgu un elastīgu atalgojuma sistēmu.</p>

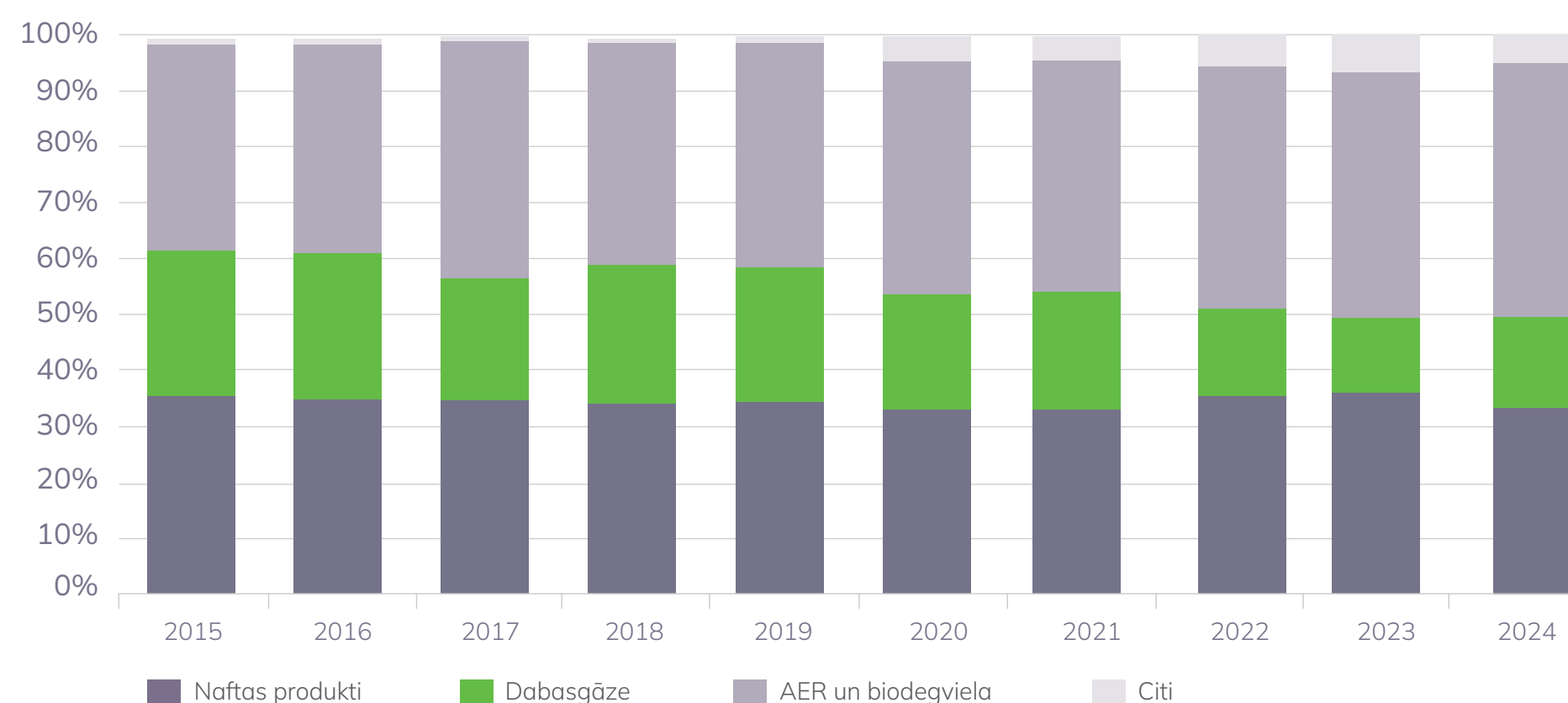
1. GALVENIE RĀDĪTĀJI 2025. GADĀ

2. DABASGĀZES PIEPRASĪJUMS LATVIJĀ 2025. GADĀ

Dabaszgāzes loma Latvijas energoresursu struktūrā, lai gan joprojām būtiska, pakāpeniski samazinās, to, galvenokārt, aizvietojo ar atjaunīgiem energoresursiem. Lielāko daļu pieprasījuma veido dabaszgāzes lietotāji, kuri dabaszgāzi patērē elektroenerģijas vai siltumenerģijas ražošanai, tāpēc dabaszgāzes patēriņš ir cieši saistīts ar gaisa temperatūras svārstībām, dabaszgāzes cenām tirgū, kā arī no dabaszgāzes saražotas elektroenerģijas konkurētspējas Baltijas valstu un Ziemeļvalstu elektroenerģijas tirgū.

2.1. attēls. **Primāro energoresursu patēriņš Latvijā¹ (%)**, 2015. – 2024. gads

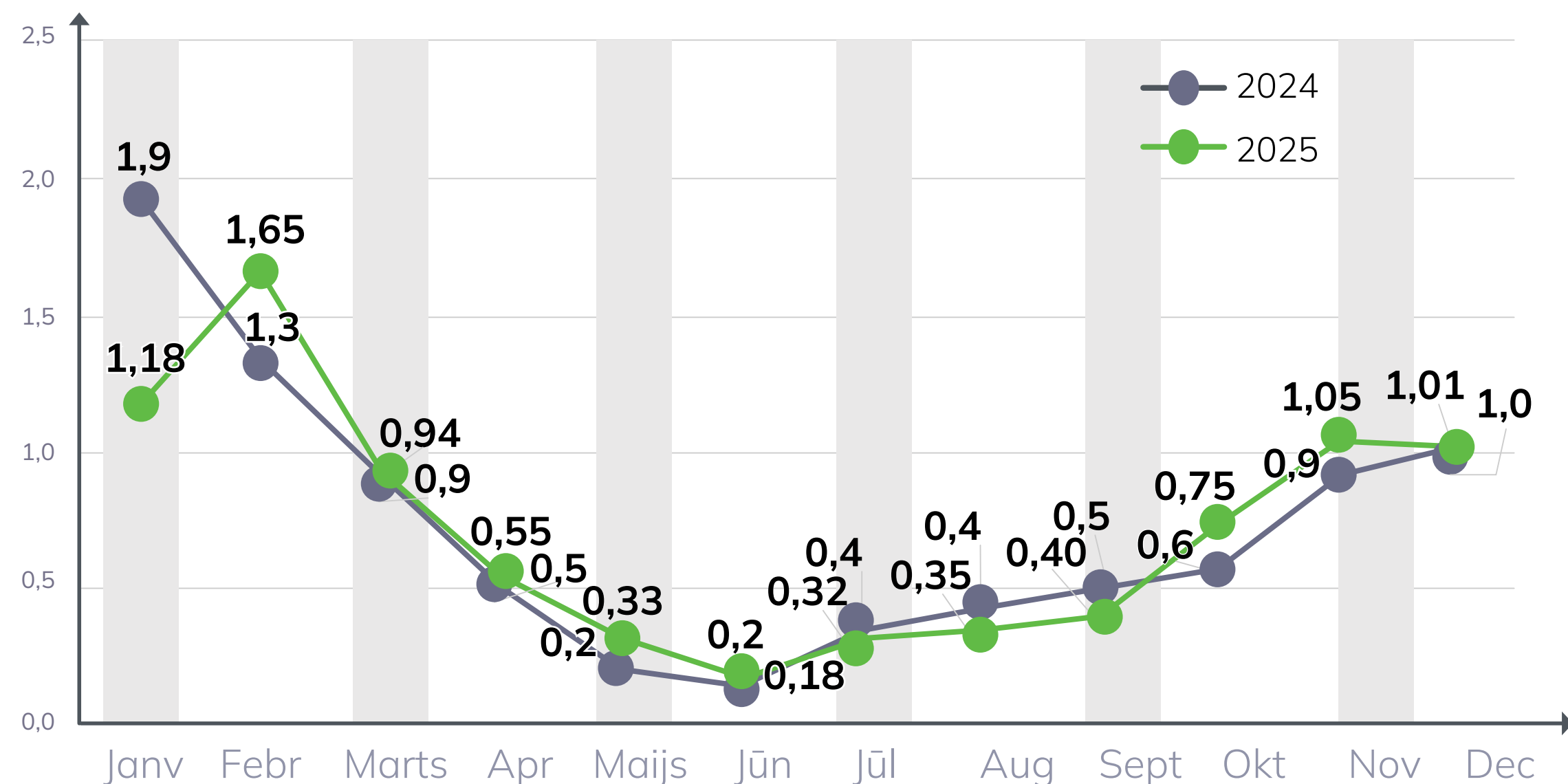

¹Eiropas Komisijas statistikas dati. Pieejami: https://energy.ec.europa.eu/data-and-analysis/eu-energy-statistical-pocketbook-and-country-datasheets_en#country-datasheets

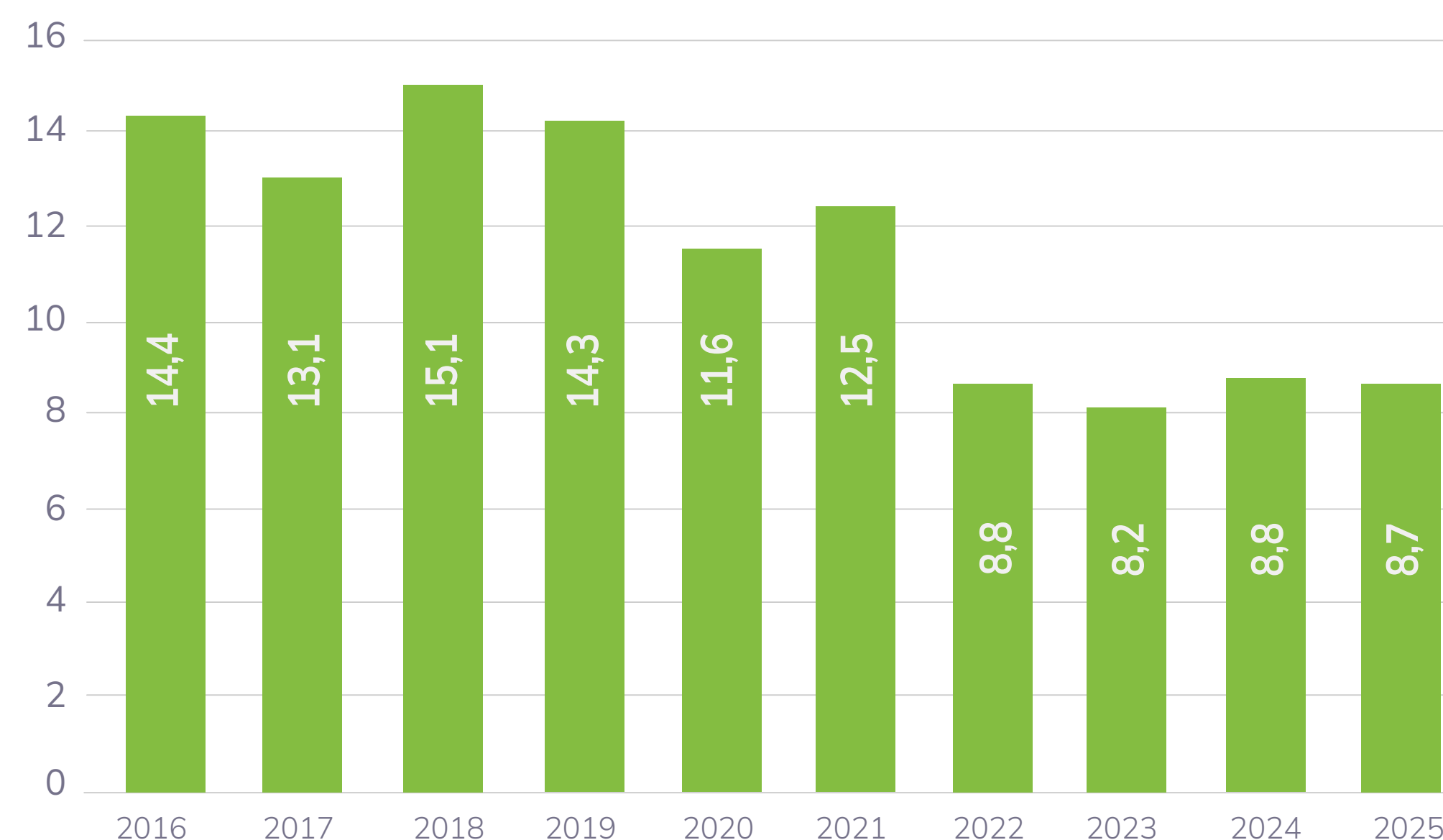
2025. gadā pārvadītās dabasgāzes apjoms Latvijas lietotāju vajadzībām bija 8,7 TWh, kas salīdzinājumā ar 2024. gadu ir par aptuveni 1% mazāk. Patēriņa nelielo kritumu raisīja salīdzinoši siltāki klimatiskie apstākļi gada beigās, 2025. gada decembrim kļūstot par piekto siltāko decembri novērojumu vēsturē. Tā vidējā gaisa temperatūra bija +2,1 °C jeb 3,2 °C virs normas. Kopumā vidējā gaisa temperatūra Latvijā 2025. gadā bija 1,2 °C virs klimatiskās standarta normas, rezultātā tas bija trīspadsmitais gads pēc kārtas, kas ir siltāks par klimatisko standarta normu, un ierindojās ceturtajā vietā starp siltākajiem gadiem novērojumu vēsturē (kopš 1924. gada).² Vienlaikus

par 2% samazinājās no dabasgāzes saražotās elektroenerģijas apjoms, salīdzinot ar 2024. gadu, taču ģenerācijas samazinājums tika novērots arī no tādiem avotiem hidroelektrostacijas (-8% salīdzinot ar 2024.g.) un vēja elektrostacijas (-27%). Turpinās iepriekšējo gadu tendence palielināties saules elektrostaciju, saražotās enerģijas apjoma pieaugot par 70% pret iepriekšējo gadu līdz 678 GWh. Tādējādi saules staciju saražotās elektroenerģijas apjoms saglabāja iepriekšējā gada pozīciju, ierindojoties trešajā vietā aiz hidroelektrostacijām un dabasgāzes stacijām, saražojot 11,7% no kopējās elektroenerģijas ģenerācijas, kas ir palielinājums par 5 procentpunktiem pret 2024. gadu³.

2.2. attēls. Dabasgāzes sadales sistēmas operatoram nodotās dabasgāzes daudzums Latvijā pa mēnešiem (TWh)

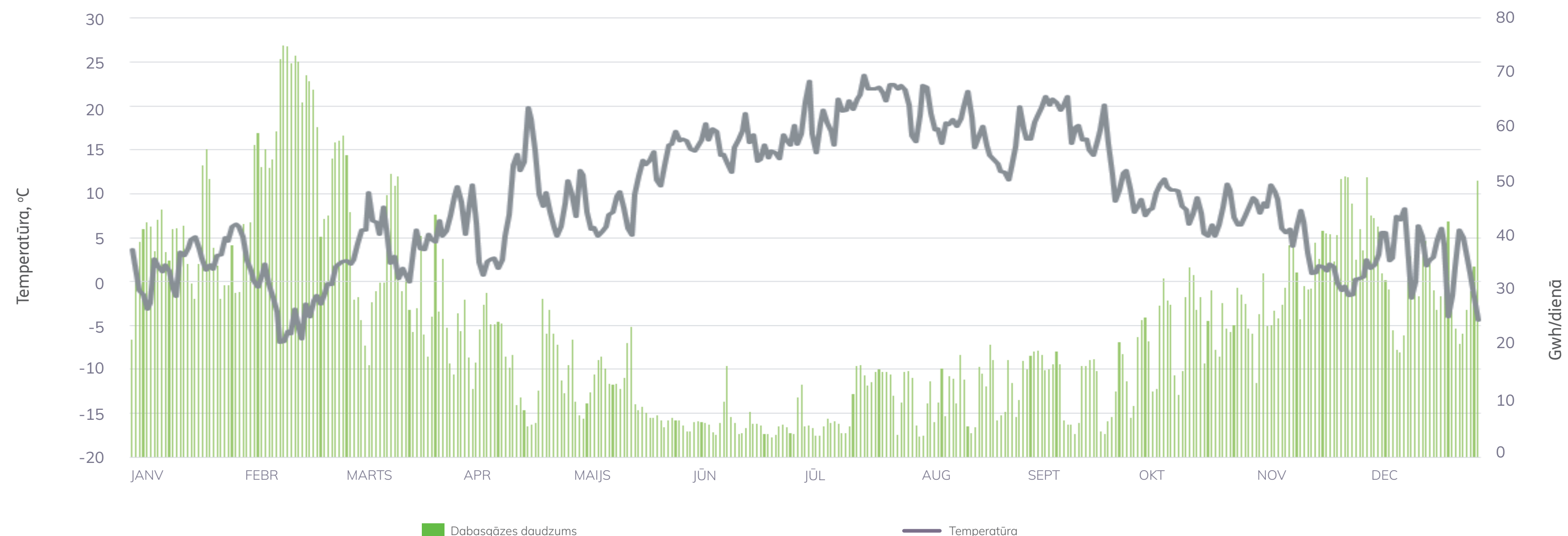
2.3. attēls. Dabasgāzes sadales sistēmas operatoram nodotās dabasgāzes daudzums Latvijā (TWh)

²Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra dati. Pieejami: https://klimats.meteo.lv/operativais_klimats/laikapstaklu_apskati/2025/gads/

³AST dati. Pieejami: <https://ast.lv/lv/electricity-market-review?year=2025&month=13>

2.4. attēls. Latvijas dabasgāzes sadales sistēmā nodotais dabasgāzes daudzums diennaktī (GWh) un vidējā dienas temperatūra Rīgā (°C)⁴, 2025. gads

Atbilstoši Sabiedrības novērtējumam, Latvijas dabasgāzes patēriņš ziemas dienā var sasniegt aptuveni 100 GWh/dienā. 2025. gada ziemā maksimālais dabasgāzes patēriņš diennaktī Latvijā bija 74,98 GWh, un salīdzinājumā ar 2024. gadu tas samazinājās par 10,38 GWh/dienā, kas skaidrojams ar siltāku gaisa temperatūru attiecīgajā periodā. Zemākā diennakts vidējā gaisa temperatūra Rīgā tika reģistrēta 10. februārī, tai nokrītot zem -6oC atzīmes. Minimālais dabasgāzes patēriņš diennaktī bija 2025. gada 23. jūnijā – 3,56 GWh/dienā un bija par 0,03 GWh lielāks, salīdzinot ar gadu iepriekš.

Maksimālais un minimālais diennakts dabasgāzes patēriņš 2025. gadā

DATUMS	Patēriņš (GWh)	Gaisa temperatūra (oC)
11. februāris	74,98	-6,81
10. februāris	72,59	-6,86
23. jūnijs	3,56	14,9
22. jūnijs	4,27	14,1

⁴Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra dati. Pieejami: <https://videscentrs.lv/gmc.lv/hoverojumu-arhivs/meteo/30096/any/4001/2025-01-01/2025-12-31>

3. LATVIJAS DABASGĀZES PATĒRIŅA 10 GADU PROGNOZE

2025. gada janvārī ENTSOG un ENTSO-E publicēja kopīgo gāzes un elektroenerģijas scenāriju ziņojumu – TYNDP 2024 Scenario Report⁵, kurā aprakstīti iespējamie Eiropas Savienības nākotnes enerģijas scenāriji līdz 2050. gadam. Visi scenāriji veidoti ar virzību uz klimatneitrālu nākotni un ir izstrādāti, lai samazinātu SEG emisijas, kā arī lai atspoguļotu gāzes un elektroenerģijas sistēmu mijiedarbību un nodrošinātu infrastruktūras novērtējumu no integrētas sistēmas perspektīvas.

♦ **Nacionālās tendences⁶** ir ziņojuma centrālais scenārijs, kas atspoguļo Eiropas Savienības dalībvalstu Nacionālos enerģētikas un klimata plānus. Plāni iesniegti Eiropas Komisijā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulu par pārvaldību enerģētikas savienības un rīcības klimata politikas jomā⁷.

NEKP 2030 ir galvenais dokuments ilgtermiņa enerģētikas un klimata politikas formulēšanai, kura vīzija ir ilgtspējīga, konkurētspējīga un droša klimatneitrālas tautsaimniecības attīstība. 2024. gadā tika apstiprināts Latvijas NEKP 2030⁸, kurš ietver dažādus politikas pasākumus, paredzot Latvijas virzību uz klimata neitralitāti. Lai gan primārās enerģijas avotu struktūrā tiek joprojām paredzēta būtiska loma dabasgāzei arī nākotnē, atjaunīgie energoresursi turpinās kāpināt īpatsvaru kopējā Latvijas energoresursu patēriņa struktūrā. Latvijas NEKP paredz, ka 2025. gadā Latvijas dabasgāzes patēriņš varētu sasniegt aptuveni 9 TWh, savukārt 2030. gadā aptuveni

6,5 TWh. Vienlaikus 2025. gadā tika publicēta Latvijas enerģētikas stratēģija līdz 2050. gadam, kurā izstrādāti dažādi attīstības scenāriji, ar kuriem Latvija varētu saskarties līdz 2050. gadam, ietverot gan optimistiskus, gan pesimistiskus scenārijus. Primāro energoresursu jomā paredzēta fosilo kurināmo, tai skaitā dabasgāzes, pakāpeniska aizstāšana ar vietējiem, atjaunīgiem energoresursiem. Atkarībā no scenārija dokuments 2035. gadā paredz dabasgāzes patēriņu Latvijā 6 – 7,1 TWh apmērā.⁹ Sabiedrības ieskatā NEKP un Enerģētikas stratēģijas vidēja termiņa prognoze ir pārlietu pesimistiska attiecībā uz dabasgāzes patēriņu, Sabiedrībai paredzot lēzenāku dabasgāzes pieprasījuma samazinājumu.

Dabasgāzes cena joprojām ir būtiskākais faktors nosakot gāzes, kā energoresursa, konkurētspēju. 2025. gada pirmajā pusē gāzes cena bija konkurētspējīgā līmenī un svārstījās 30- 35 EUR/MWh robežās. Savukārt 2025. gada ceturtajā ceturksnī, dabasgāzes cena noslīdēja zem 30 EUR/MWh atzīmes, nodrošinot dabasgāzes lomu kā konkurētspējīgam un uzticamam energoresursam. Lai arī cenas līmenim ir būtiska ietekme uz gāzes patēriņu, kas, Sabiedrības ieskatā, 2026. gadā varētu tuvojies 10 TWh atzīmei, ne mazāk būtiska loma ir klimatiskajiem apstākļiem, it īpaši ziemas periodā. Ilgtermiņā dabasgāzes patēriņš saglabās pastāvīgu, tomēr lēzenu krituma tendenci, kas galvenokārt būs saistīts ar zemāku koģenerācijas staciju pieprasījumu pēc dabasgāzes un

⁵ENTSOs mājaslapa. Pieejams: <https://2024.entsos-tyndp-scenarios.eu/>

⁶no angļu val. - National Trends

⁷Eiropas Savienības tīmekļa vietne. Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:32018R1999>

⁸Klimata un Enerģētikas Ministrijas tīmekļa vietne. Pieejams: <https://www.kem.gov.lv/lv/nacionalais-energetikas-un-klimata-plans-2021-2030-gadam>

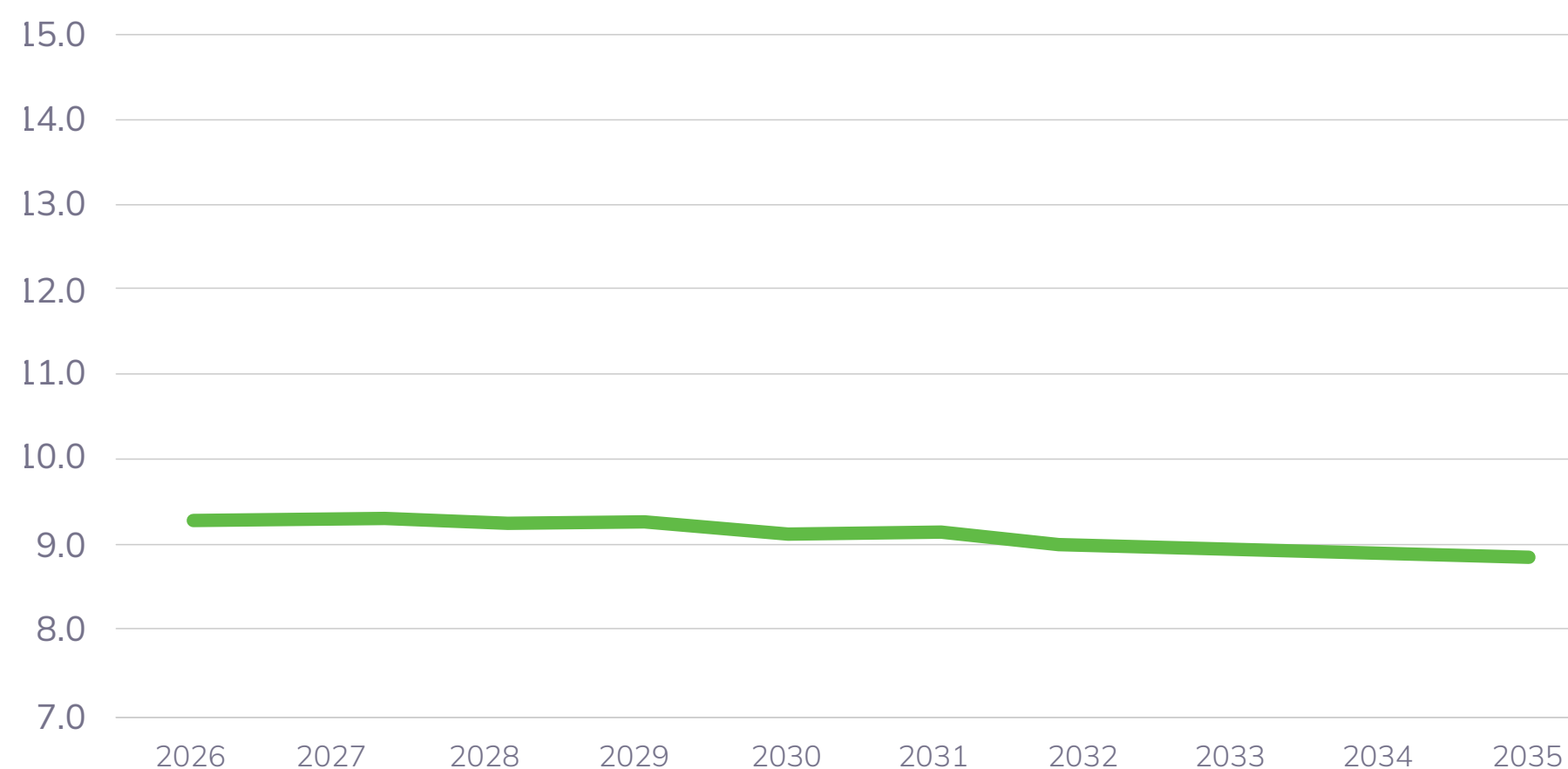
⁹Klimata un Enerģētikas ministrijas tīmekļa vietne. Pieejams: https://www.kem.gov.lv/sites/kem/files/media_file/LV_Ener%C4%A3%C4%93tikas_strat%C4%93%C4%A3ija_05.2025.pdf

tautsaimniecības virzību uz atjaunojamiem energoresursiem.

Mājsaimniecību segmentā prognozējams, ka dabasgāzes patēriņš turpmākajos gados būs līdzvērtīgs 2025. gadam, (neatgriežoties vēsturiskajā līmenī) un ilgtermiņa perspektīvā vienlaikus pakāpeniski samazināsies. Šāds apsvērums skaidrojams ar mājsaimniecību energoefektivitātes pasākumiem un kurināmā veida, kā arī apkures iekārtu nomaiņu vai diversifikāciju augstas dabasgāzes cenas apstākļos, kuri periodiski tiek novēroti. Energoresursu cena būs viens no galvenajiem faktoriem, mājsaimniecībām izvēloties starp energoresursu veidiem.

Conexus sagaida, ka 10 gadu perspektīvā dabasgāzes pieprasījums būs salīdzinoši stabils un dabasgāzei būs būtiska loma atjaunojamās elektroenerģijas ģenerācijas līdzsvarošana. Lai gan ilgtermiņā sagaidāms dabasgāzes pieprasījuma kritums, būtiski pieaugs atjaunojamo gāzu, piemēram, biometāna īpatsvars kopējā gāzes patēriņa struktūrā. Dabasgāze arī ilgtermiņā saglabās savu nozīmi liela enerģijas apjoma jaudas nodrošināšanā, kas nepieciešama elektroenerģijas ģenerācijas stabilitātei. Lai gan siltumenerģijas ģenerācijai no atjaunojamiem energoresursiem ir tendence pieaugt, dabasgāze joprojām saglabās nozīmīgu lomu kā siltumenerģijas avota alternatīva arī ilgtermiņā, spējot kompensēt straujus siltumenerģijas pieprasījuma kāpumus.

3.1. attēls. Gāzes patēriņa prognoze Latvijai, TWh

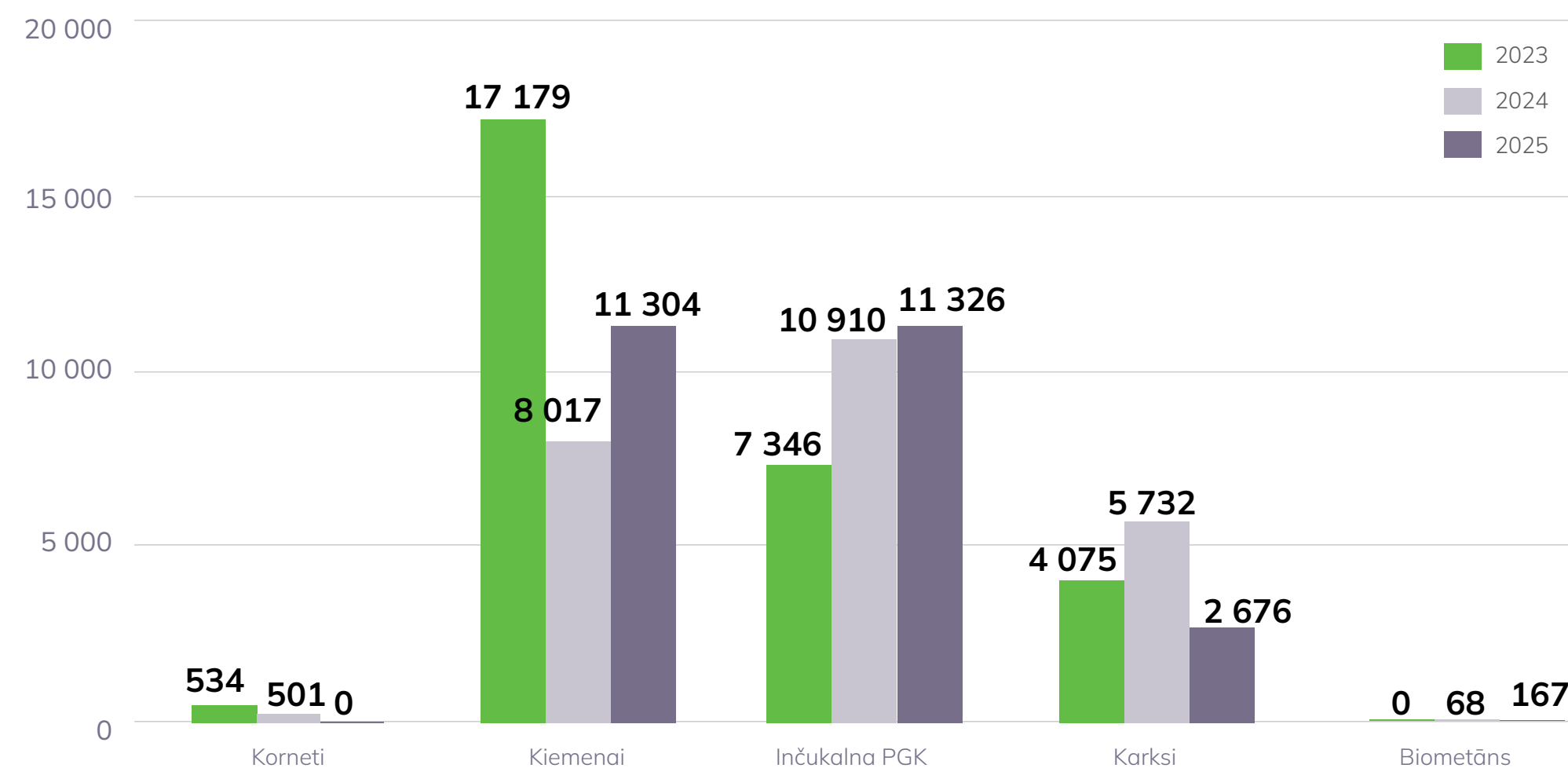

4. DABASGĀZES PLŪSMAS 2025. GADĀ

4.1. Pārvades sistēmas plūsmu dati

2025. gadā kopējais pārvadītais dabasgāzes apjoms veido 25,47 TWh, kas ir par 1% vairāk kā iepriekšējā gadā. Gada ietvaros tika nodrošinātas dabasgāzes piegādes Latvijas, Lietuvas, Igaunijas, kā arī Somijas vajadzībām. Kopējais gāzes patēriņa apjoms Latvijā nedaudz samazinājās (par 1,14 %) – no 8,8 TWh līdz 8,7 TWh, kas ļauj secināt, ka patēriņš pēc būtības ir palicis iepriekšējā gada līmenī.

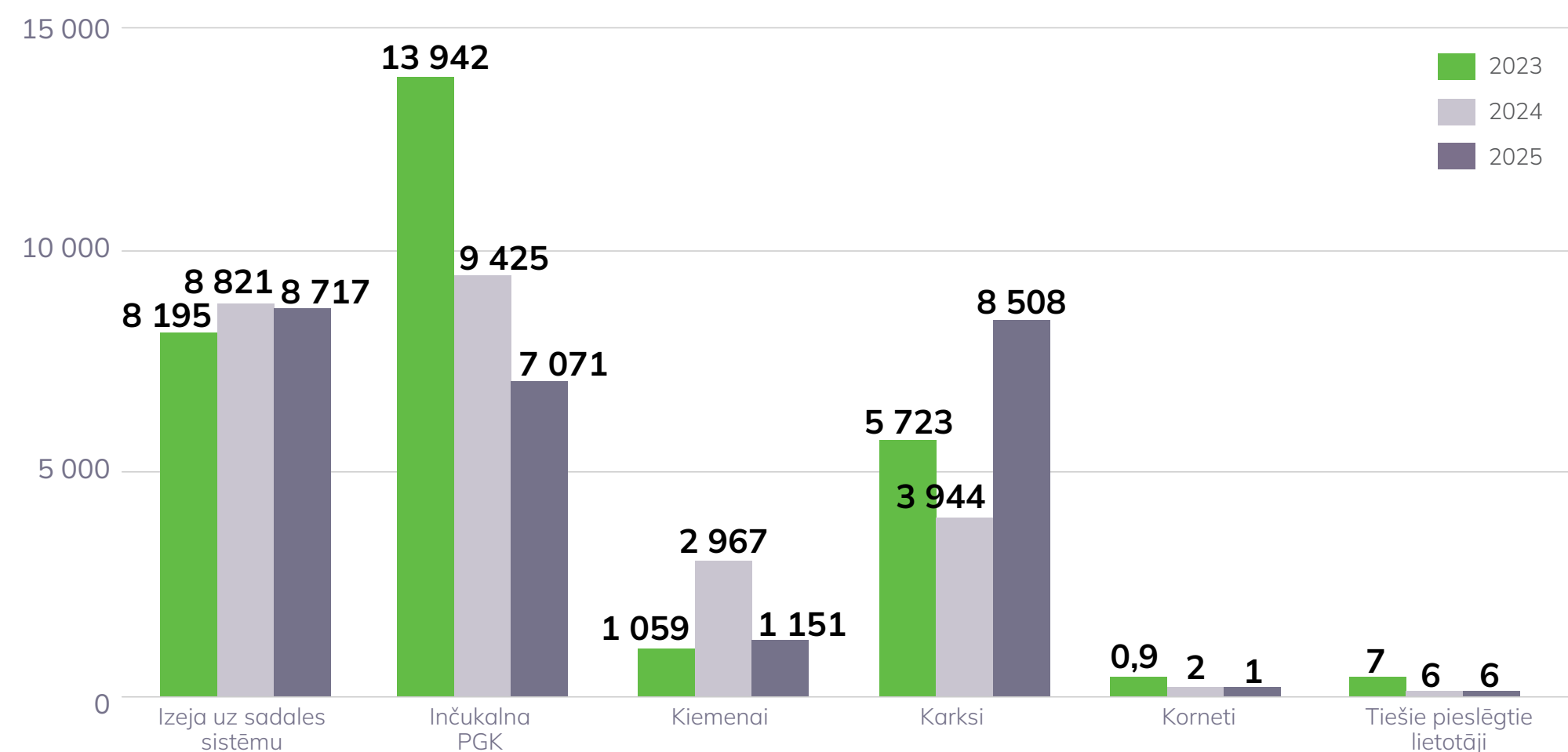
4.1. Pārvades sistēmā saņemtais dabasgāzes daudzums 2023., 2024. un 2025.gadā, GWh

2025. gads bija pirmais pilnais gads, kad visa gada garumā gāzes sistēmā tika ievadīts vietēji ražots biometāns un pirmais gads, kad pārvades sistēmā biometāns tika ievadīts izmantojot BIP. BIP tika ievadītas 0,06 TWh, taču prognozējams, ka tuvākajos gados arī caur BIP ievadītā biometāna apjoms palielināsies, arvien vairāk ražotājiem redzot jaunas attīstības iespējas, kas neprasa tiešā pieslēguma izbūvi pieslēgumam pie gāzes sistēmas. Pārvades sistēmā ievadītā Latvijā ražotā biometāna īpatsvars veido 0,236 % no kopējā pārvadītās gāzes apjoma. Sadales sistēmā ievadītā biometāna apjoms 2025. gadā veido 0,161 TWh. Sadales sistēmā ievadītā biometāna īpatsvars kopējā gāzes patēriņa apjomā veido 1,85%. Kopējais pārvades un sadales sistēmās ievadītais biometāna apjoms 2025. gadā bija 0,167 TWh, kur salīdzinājumam 2024. gadā tika ievadītas vien 0,07 TWh biometāna.

Dabasgāzes plūsmu dinamikā 2025. gadā joprojām lielākās dabasgāzes piegādes Latvijai tika saņemtas no Lietuvas, bet salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, no Lietuvas saņemtais dabasgāzes apjoms ir palielinājies par 41%, bet 2023. gada piegāžu apjoms no Lietuvas nav sasniegts. No Inkoo termināla tranzītā caur Igauniju saņemtais gāzes apjoms, veido 2,7 TWh, kas ir par 52,6 % mazāk kā 2024. gadā. Plūsmu samazinājums varētu būt saistīts ar Inkoo termināla ilgstošiem sauso doku darbiem no 14. augusta līdz 28. septembrim. Dabasgāzes piegādes no Krievijas Federācijas pārskatāperiodā nenotika, atbilstoši Enerģētikas likumam, kas aizliedz

4.2. Pārvades sistēmā nodotais dabasgāzes daudzums 2023., 2024. un 2025. gadā, GWh

dabasgāzes piegādi Latvijai no Krievijas Federācijas, pieļaujot tikai dabasgāzes tranzītu atbilstoši kārtībai, kādā nodrošina aizliegumu piegādāt dabasgāzi no Krievijas Federācijas. Pārskata periodā dabasgāzes tranzīts no Luhamaa punkta netika veikts.

2025. gada pārskata periodā Inčukalna PGK iesūknēts 7,07 TWh un izņemts 11,33 TWh dabasgāzes. Atšķirībā no iepriekšējā gada, 2025. gada iesūknēšanas sezonas noslēgumā Inčukalna PGK esošie krājumi veidoja 14,45 TWh, kas ir par 26,5% mazāk nekā 2024. gada iesūknēšanas sezonas noslēgumā.

4.3. Pārvadītais gāzes daudzums un SSO piegādātais gāzes daudzums

Gads	Mēn.	Pārvadītais gāzes daudzums	SSO piegādātais gāzes daudzums
		kWh	kWh
2025	JAN	2 907 978 695	1 177 528 392
	FEB	3 418 171 581	1 650 941 467
	MAR	2 250 167 372	944 843 815
	APR	1 717 011 819	551 741 727
	MAY	1 794 305 594	331 778 406
	JUN	1 820 198 496	183 927 106
	JUL	1 435 315 025	318 171 573
	AUG	1 901 552 174	351 492 617
	SEP	2 076 400 268	400 264 469
	OCT	1 891 547 753	749 503 751
	NOV	2 385 984 678	1 045 265 126
	DEC	1 874 976 726	1 011 406 467

Dabasgāzes patēriņš Latvijas lietotāju vajadzībām salīdzinājumā ar 2024. gadu ir samazinājies par 1,11%. Patēriņa samazinājumu sekmēja vairāki faktori: klimatiskie apstākļi gada sākumā ar siltākām ārgaisa temperatūrām, kas samazināja gāzes patēriņu apkures vajadzībām, kā arī nemainīgs elektroenerģijas ražošanas apjoms.

4.2. Balansēšanas darbības

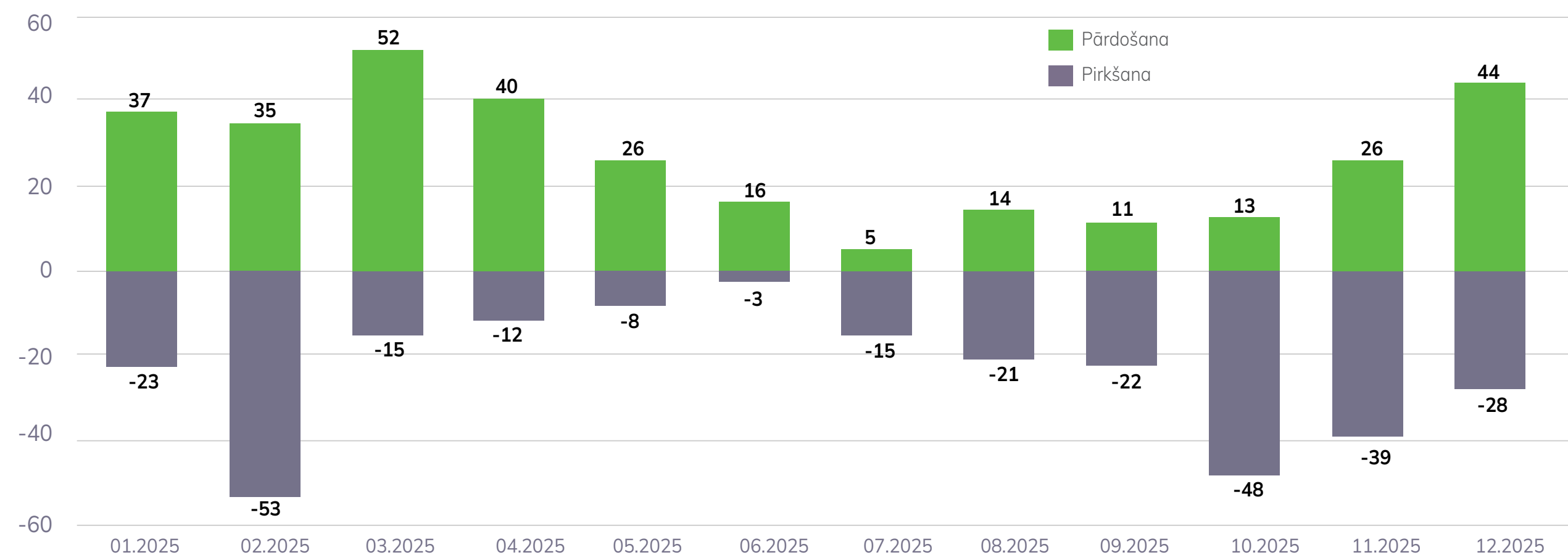
Vienotās tirgus zonas darbības nodrošināšanas procesa ietvaros Sabiedrība ik dienu veic lietotāju nebalansa aprēķinu un balansēšanas darbību koordinēšanu Igaunijas – Latvijas vienotajā balansēšanas zonā, tai skaitā, nepieciešamības gadījumā ar balansēšanas darbībām arī dzēšot uzkrāto sistēmas nebalansu.

Balansēšanas darbību izpildei 2025. gadā Sabiedrībai bija noslēgti divi balansēšanas pakalpojuma līgumi ar sistēmas lietotājiem, kā arī ar dabasgāzes tirdzniecības platformām GET Baltic un sākot ar 09.09.2025. ar EEX/ECC. Sadarbībā ar Elering un atbilstoši SPRK saskaņojumam tika pieņemts lēmums pagarināt abu balansēšanas pakalpojumu līgumu darbības termiņu uz vēl vienu gadu.

Primāri balansēšanas darbības tika veiktas tirdzniecības platformā GET Baltic un gada nobeigumā EEX/ECC (2025. gadā kopā gandrīz 98% no visiem darījumiem), tomēr gadījumos, ja tirdzniecības platformā nav pietiekama likviditāte vai piedāvājumu cenu ekonomiskā izdevīguma dēļ, tiek izmantoti arī noslēgtie balansēšanas pakalpojumu līgumi ar sistēmas lietotājiem.

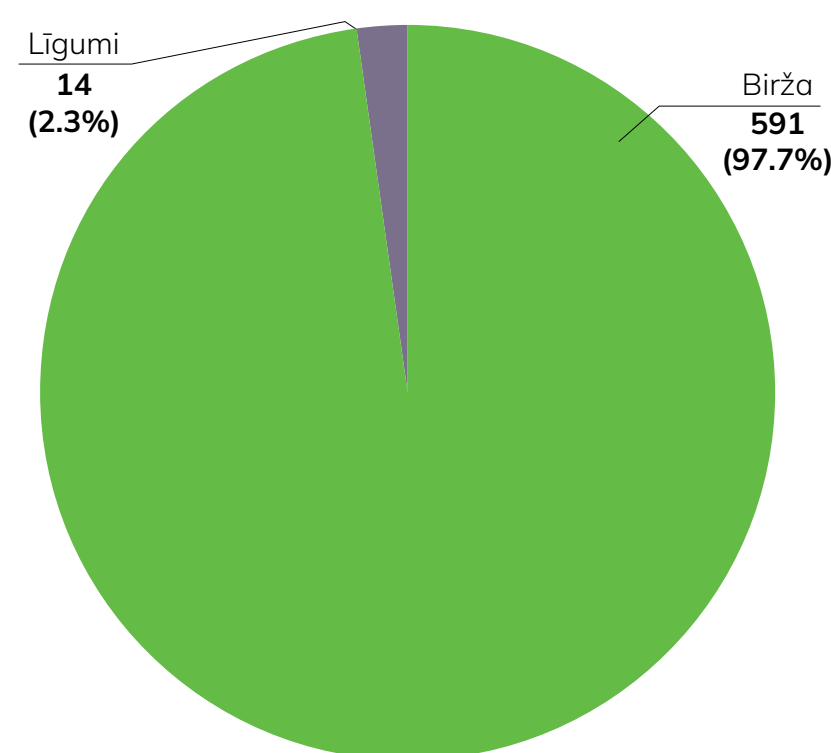
Balansēšanas pakalpojumu līgumu ietvaros saņemtie balansēšanas pakalpojumu piedāvājumi ik dienu automātiski tiek uzkrāti Sabiedrības kopējā balansēšanas pakalpojumu reģistrā un ekonomiskā izdevīguma secībā sarindoti pa sistēmas ieejas – izejas punktiem un sašķiroti pa virzieniem.

4.4. Balansēšanas darbības Igaunijas - Latvijas Vienotajā balansēšanas zonā 2025. gadā, (skaits)

Izpildot Igaunijas - Latvijas Vienotās balansēšanas zonas norēķinu un balansēšanas koordinatora pienākumus, 2025. gadā SVC kopumā veica 606 balansēšanas darbības, ievadot balansēšanas zonā trūkstošo dabasgāzi, ja lietotāju radītais nebalansa daudzums bija negatīvs, vai izvadot no balansēšanas zonas pārpalikušo dabasgāzi, ja lietotāju radītais nebalansa daudzums bija pozitīvs. Gada ietvaros tika veiktas 319 balansēšanas darbības pozitīvā nebalansa dzēšanai un 287 balansēšanas darbības negatīvā nebalansa dzēšanai. Kopējais gada laikā veikto balansēšanas darbību skaits ir lielāks par iepriekšējā gada balansēšanas darbību skaitu – attiecīgi 239 un 170 – novērojams palielinājums sistēmas lietotāju pozitīvā nebalansa dzēšanas darbību skaitā, kā arī palielinājums negatīvā nebalansa dzēšanas darbību laikā.

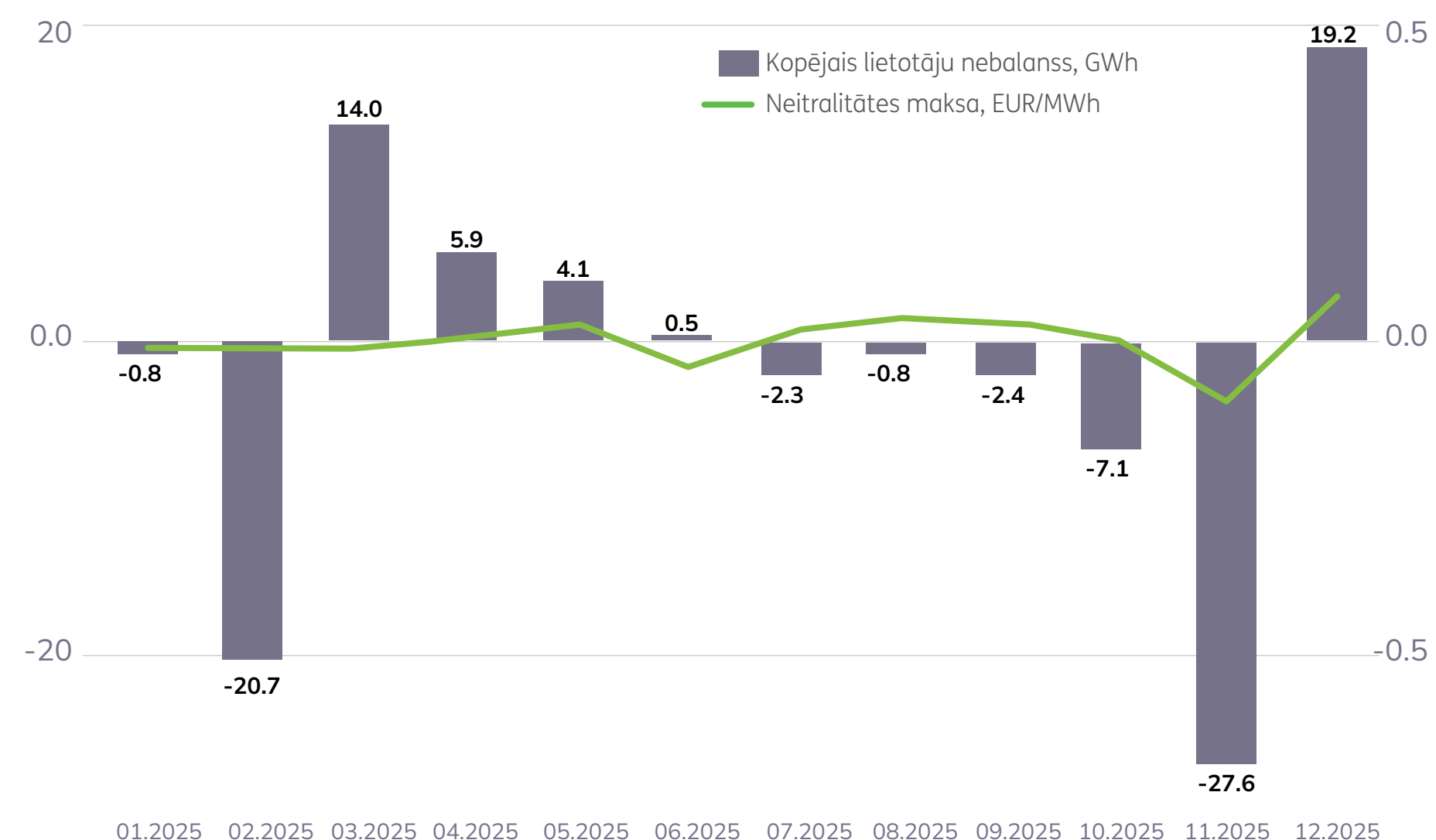
4.5. attēls. Balansēšanas darbību skaita sadalījums 2025. gadā, %

Pārskata periodā tirdzniecības platformā tika veikti gandrīz 98% no visiem balansēšanas darījumiem, savukārt pārvades sistēmas balansēšanas pakalpojumu sniedzēju iesniegtie piedāvājumi tika izmantoti 2% gadījumu. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, 2025. gadā tirdzniecības platformā veikto balansēšanas darījumu skaita īpatsvars ir samazinājies.

Kopējais Igaunijas - Latvijas vienotās balansēšanas zonas visu sistēmas lietotāju radītais absolūtais nebalansa apjoms 2025. gadā bija 303,7 GWh. Sistēmas lietotāju radītā pozitīvā nebalansa dzēšanai tika veiktas balansēšanas darbības 125,5 GWh apjomā, no tām 112,5 GWh tirdzniecības platformā un 4,1 GWh noslēgto balansēšanas pakalpojumu līgumietvaros. Savukārt sistēmas lietotāju radītā

4.6. attēls. Sistēmas lietotāju summārais nebalanss (GWh) un neitralitātes maksa 2025. gadā, EUR/MWh

negatīvā nebalansa dzēšanai tika veiktas balansēšanas darbības 145,2 GWh apjomā, no tām 135,9 GWh tirdzniecības platformā un 9,2 GWh, izmantojot noslēgtos balansēšanas pakalpojumu līgumus. Salīdzinot ar iepriekšējo pārskata periodu, sistēmas lietotāju radītā absolūtā nebalansa apjoms pieaudzis par aptuveni 15,3%.

2025. gadā piemērotā neitralitātes maksa bija robežās no mīnus 0,11 EUR/MWh (2025. gada novembrī) līdz plus 0,09 EUR/MWh (2025. gada decembrī). Norēķinu periodos, kad neitralitātes maksa bija negatīva, pārvades sistēmas operatori to maksāja pārvades sistēmas lietotājiem, savukārt periodos, kad neitralitātes maksa bija pozitīva, pārvades sistēmas operatori to iekasēja no pārvades sistēmas lietotājiem. Vidējā neitralitātes maksa 2025. gadā bija

4.7. Neitralitātes maksa 2025. gadā (EUR/MWh)

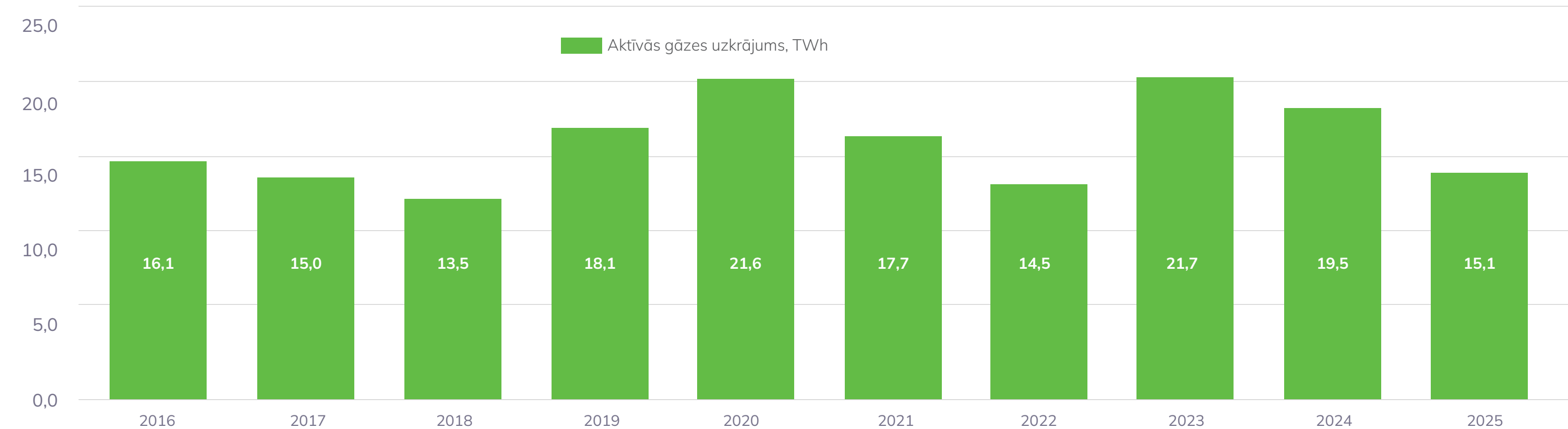
Mēnesis	Piemērojamā neitralitātes maksa, EUR/MWh
Janvāris	0,00
Februāris	-0,01
Marts	-0,01
Aprīlis	0,01
Maijs	0,04
Jūnijs	-0,04
Jūlijs	0,02
Augusts	0,05
Septembris	0,04
Oktobris	0,01
Novembris	-0,11
Decembris	0,09
Vidēji	€ 0,01

0,01 EUR/MWh mēnesī. 2025. gada ceturtajā ceturksnī tika izrēķināta un saskaņota Sabiedrības administratīvo izmaksu komponente 2026. gadam, kā arī saņemta informācija par Elering 2026. gada administratīvo izmaksu komponenti, kas tiek ņemta vērā kā PSO izdevumi, veicot neitralitātes maksas aprēķinu.

4.3. Uzglabāšanas sistēmas plūsmas dati

2024./2025. gada krātuves ciklā fiziskā dabasgāzes izņemšana noslēdzās 2024. gada aprīlī un aktīvās dabasgāzes atlikums Inčukalna PGK pirms iesūkņēšanas sezonas sākuma 2025. gada 1. maijā bija 8,4 TWh. Maksimālais aktīvās dabasgāzes daudzums krātuvē pēc dabasgāzes iesūkņēšanas noslēguma 2025. gadā bija 15,07 TWh – 16.novembrī, kas veidoja 60% no aktīvās dabasgāzes maksimālā piepildījuma apjoma. Aizvadītajos trīs gados Latvijas vidējais dabasgāzes patēriņš ziemas sezonas laikā (oktobris-aprīlis) ir bijis 6,6 - 7,2 TWh un kopējais krātuvē iesūkņētais dabasgāzes apjoms ievērojami pārsniedz Latvijas apkures sezonas patēriņu.

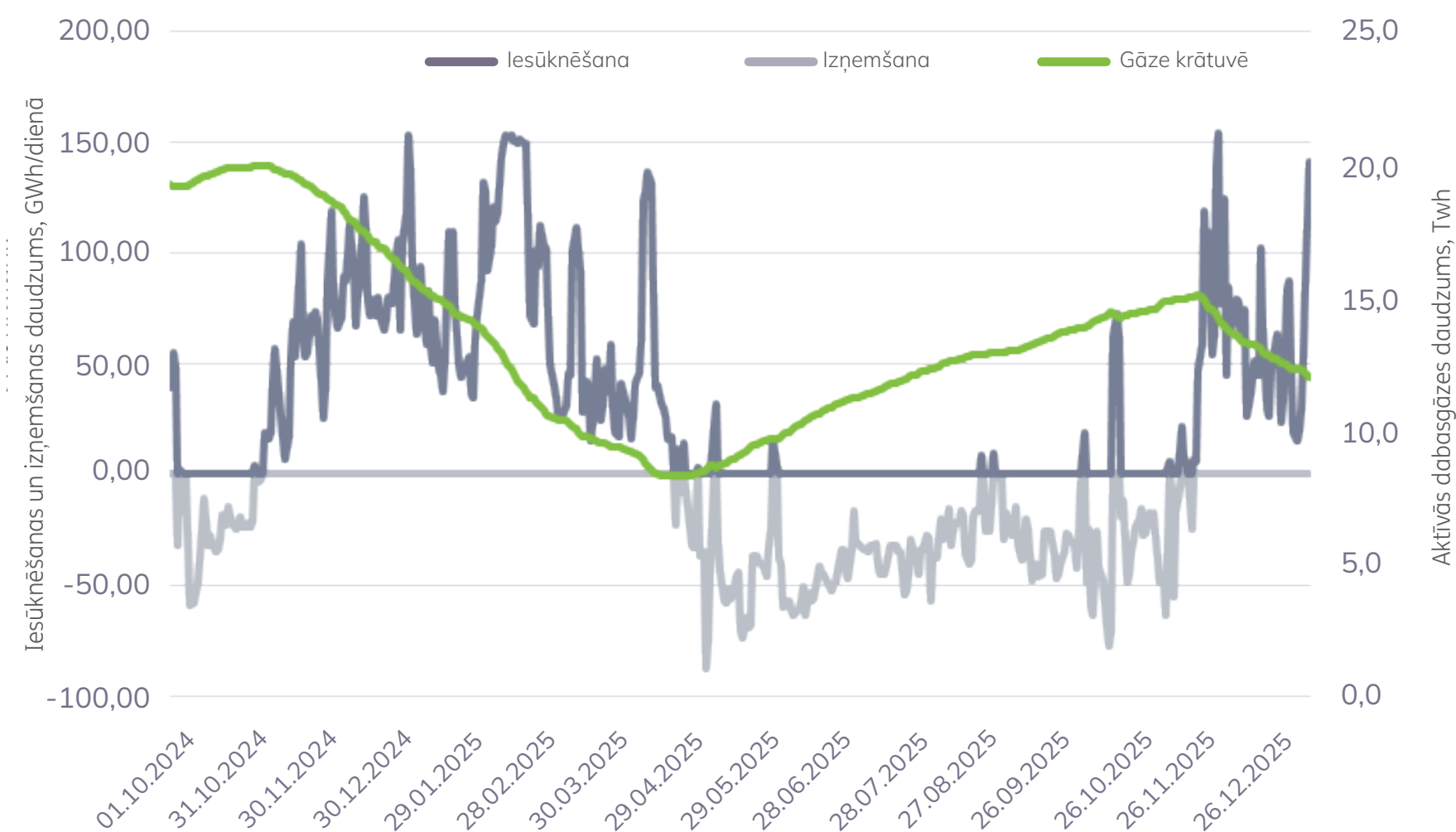
4.8. attēls. Aktīvās dabasgāzes daudzums Inčukalna PGK pēc dabasgāzes iesūkņēšanas sezonas noslēguma (TWh)

2025. gadā Inčukalna PGK iesūkņētas 10 814 GWh un izņemtas 15 218 GWh liels dabasgāzes apjoms. 2025. gada iesūkņēšanas sezonas noslēgumā Inčukalna PGK esošie krājumi veidoja 15,07 TWh, kas ir par ~5 TWh mazāk nekā 2024. gada iesūkņēšanas sezonas noslēgumā.

No Inčukalna pazemes gāzes krātuves izņemtais dabasgāzes apjoms diennaktī ar maksimālo gāzes patēriņu valstī tika fiksēts 25.11.2025. un veidoja 162.63 GWh/d, no tā 51.13 GWh/d patēriņam Latvijā un 111.5 GWh/d izmantošanai citās valstīs.

4.9. attēls. Iesūknēšanas un izņemšanas daudzums (GWh/dienā) un aktīvās dabasgāzes daudzums (TWh) Inčukalna PGK 2024. un 2025. gadā

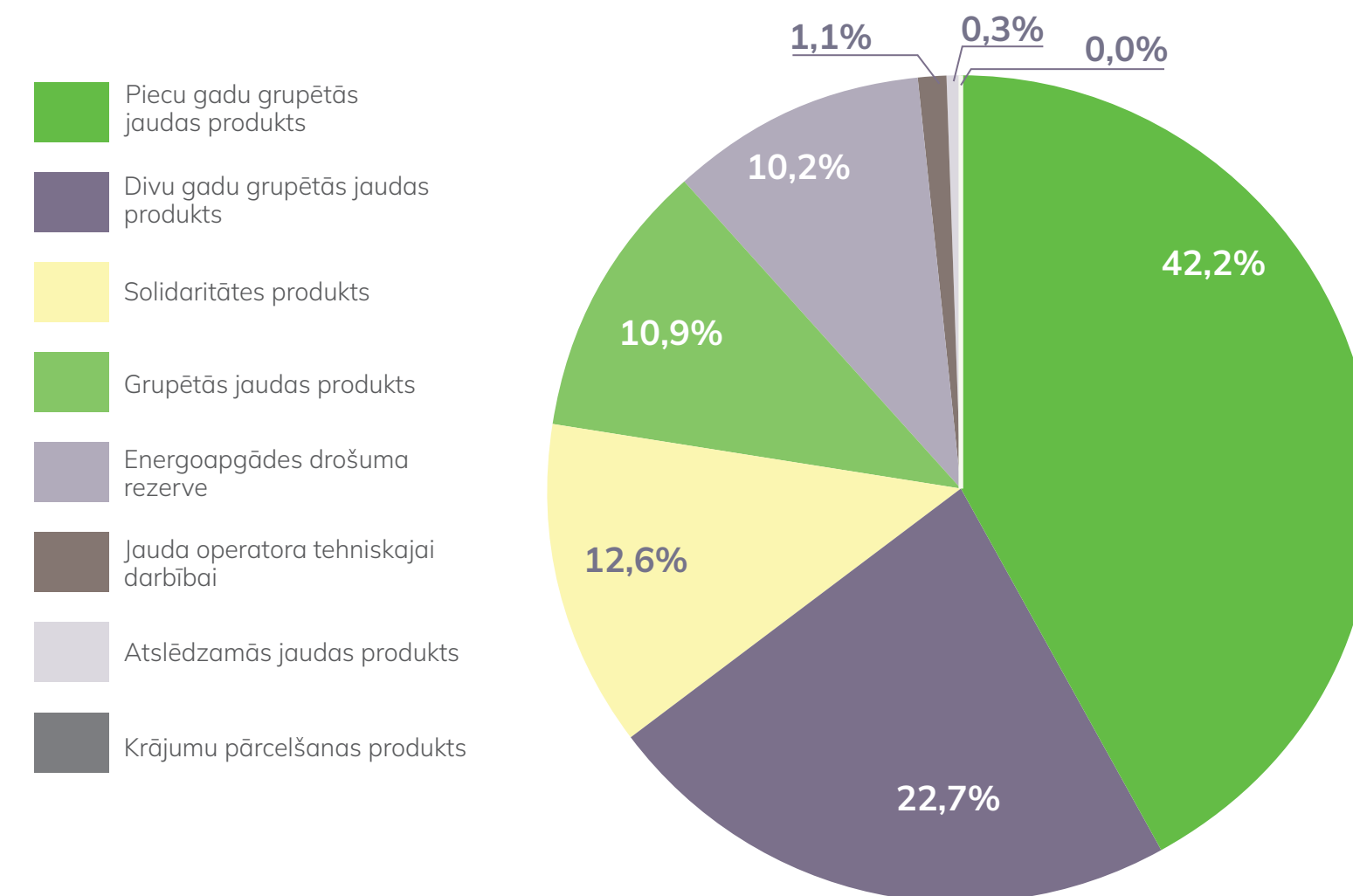
2025./2026. gada krātuves ciklā tehniskā uzglabāšanas jauda tika noteikta 24,87 TWh apmērā, no kuras tika rezervēts 71%. Krātuves jaudu bija rezervējuši lietotāji no Baltijas valstīm, Somijas, Polijas, Vācijas, Šveices, Dānijas, Ukrainas un Norvēģijas.

Krātuves tehniskā jauda 2026./2027. gada krātuves ciklam ir noteikta 24,4 TWh apmērā. Nosakot krātuves tehnisko jaudu krātuves ciklam, tiek ņemts vērā energoapgādes drošuma rezervju apjoms, kas saskaņā ar Enerģētikas likumā noteikto jāuztur Inčukalna PGK.

Pēdējo gadu laikā situācija Baltijas jūras reģiona valstu gāzapgādes jomā ir ievērojami mainījusies, darbu uzsākot vairākiem infrastruktūras objektiem. Esošie tirgus apstākļi rada konkurenci starp Inčukalna PGK un SDG termināļiem, tāpēc pastāvot krātuvei nelabvēlīgai ziemas / vasaras cenu starpībai, lietotāju interese par krātuves pakalpojumiem var samazināties.

2025. gadā tika pilnveidoti Inčukalna PGK solidaritātes daļas

4.10. attēls. Rezervētie uzglabāšanas jaudas produkti (% no kopējā rezervētā apjoma) 2025./2026. g. ciklā

lietošanas, tai skaitā maksas par dabasgāzes uzglabāšanu, noteikumi, lai padarītu tos uztveramākus attiecībā uz solidaritātes daļas uzglabāšanas pakalpojuma (solidaritātes produkta) izmantošanas mērķi. Inčukalna PGK solidaritātes daļa, kas noteikta ne lielāka par 4 TWh, paredzēta reģiona valstu dabasgāzes piegādes drošības vajadzībām, piemēram, aizsargājamo lietotāju apgādei. Lai izmantotu solidaritātes produktu, nepieciešams saņemt Klimata un enerģētikas ministrijas apliecinājumu. Tā maksas apmērs ar likumu noteikts līdz 2030. gada 30. aprīlim un jaudas apjoms rezervējams katru gadu līdz 1. decembrim.

Savukārt Inčukalna PGK tirgus daļai sākot ar 2026. gada 1. maiju vairs netiks piemērots SPRK noteikts uzglabāšanas pakalpojuma tarifs, maksu nosakot krātuves jaudas izsoļu ietvaros. SPRK turpinās nodrošināt uzglabāšanas pakalpojuma sniegšanas uzraudzību, apstiprinot Inčukalna PGK lietošanas noteikumus.

5. PIEGĀDES UN PATĒRIŅA ATBILSTĪBAS VĒRTĒJUMS

Atbilstības vērtējums ir izstrādāts, pamatojoties uz pieņēmumiem par gaidāmo vasaras - ziemas sezonu un atbilstoši aktuālajiem apstākļiem, kas izklāstīti scenāriju raksturojumā. Vērtējums nav prognoze par sagaidāmo gāzes piegādes un patēriņa situāciju. Gāzes infrastruktūras faktisko izmantošanu, tostarp aktīvās dabasgāzes daudzumu Inčukalna PGK, noteiks tirgus dalībnieku lēmumi, ko ietekmēs ārējie faktori, piemēram, ziemas/vasaras cenu starpība, infrastruktūras projektu gaita, kā arī politiskie lēmumi.

2026./2027. gada scenārija Baltijas - Somijas reģionā raksturojums:

no 2023. gada janvāra gāzes piegāde visās Baltijas - Somijas reģiona valstīs no Krievijas Federācijas vairs nenotiek un ir spēkā sekojoši nosacījumi:

- ♦ dabasgāzes cena samazinājusies līdz konkurētspējas līmenim un ir stabilizējusies;
- ♦ ieejas plūsma Luhamaa punktā Igaunijas - Latvijas Vienotās balansēšanas zonas virzienā nav paredzēta;
- ♦ Hamina SDG terminālis ir pieejams visu gadu un gada griezumā darbojas ar 10% jaudu;
- ♦ Inkoo SDG terminālis ir pieejams visu gadu un gada griezumā darbojas ar 22% jaudu. Ziemas periodā paredzēta mazāk kā vienas kravas piegāde mēnesī – pīķa patēriņa segšanai;
- ♦ pēc Inkoo SDG termināļa pieejamības Latvija un Lietuva pamatā saņem gāzi no Klaipēdas SDG termināļa un Inčukalna PGK, Igaunija un Somija pamatā gāzi saņem no Inkoo SDG termināļa un Inčukalna PGK;
- ♦ Klaipēdas SDG termināļa, Inkoo SDG termināļa un Hamina SDG termināļa kopējie iespējamie gāzes regazifikācijas apjomi, kopā ar Inčukalna PGK iespējamo uzglabājamās gāzes apjomu, būtiski pārsniedz prognozēto gāzes patēriņu Somijas – Baltijas reģionā;
- ♦ pēc gāzes izņemšanas sezonas sagaidāmais minimālais Inčukalna PGK aktīvās gāzes atlikums ir vismaz 4,3 TWh, kas ietver Baltijas valstu gāzes drošības rezervi ārkārtas situācijām un izsludinātās enerģētiskās krīzes apstākļiem;

Notiek neto gāzes apjoma piegāde (~4,4TWh) no Baltijas-Somijas reģiona uz Poliju tirgotāju jauno darbības reģionu un piegāžu ceļu apguves rezultātā.

5.1. Somijas - Baltijas reģiona ieejas - izejas punktu potenciālā bilance un gāzes pietiekamības novērtējums

Izejas punkti (Prognozētais gada patēriņš), TWh/g		Gadi									
		2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Tajā skaitā	Latvija	9,3	9,3	9,2	9,2	9,1	9,1	9	9	9	8,9
	Pārējais reģions (LT, EE, FIN)	35,4	35,3	35,2	35	34,9	34,7	34,7	34,7	34,7	34,7
KOPĀ:		44,7	44,6	44,4	44,2	44	43,8	43,7	43,7	43,7	43,6
Ieejas punkti (Tehniskā jauda gadā), TWh/g											
Tajā skaitā	Inkoo SDG terminālis	≤ 40									
	Hamina SDG terminālis	≤ 2,2									
	Klaipēdas SDG terminālis	≤ 39									
	GIPL	≤ 22,5									
KOPĀ:		≤103,7									

Tabula apkopo reģiona prognozētos gāzes patēriņa apjomus un iespējamās piegādes kopējam Baltijas-Somijas reģionam nākamo desmit gadu periodam. Pēc straujā dabasgāzes patēriņa samazinājuma 2022. gadā, dabasgāzes patēriņš nav pietuvojies tā vēsturiskajam līmenim. Ilgtermiņā sagaidāms gāzes patēriņa samazinājums, taču dabasgāze saglabās nozīmīgu lomu atjaunojamās elektroenerģijas ģenerācijas stabilizēšanā, kā arī pieaugs atjaunojamo gāzu

īpatsvars kopējā gāzes patēriņā. Pie prognozētajiem gāzes piegādes un patēriņa apjomiem reģiona gāzes apgādes pietiekamība tiek nodrošināta gan īstermiņā, gan ilgtermiņā.

2022. gadā stājās spēkā Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/1032 (2022. gada 29. jūnijs), ar ko groza Regulas (ES) 2017/1938 un (EK) Nr. 715/2009 attiecībā uz gāzes uzglabāšanu, kuras mērķis ir novērst būtiskākos riskus dabasgāzes apgādes drošībai un Savienības ekonomikai, ko rada radikālās izmaiņas ģeopolitiskajā situācijā. Priekšlikuma mērķis, jo īpaši, ir nodrošināt, lai Eiropas Savienībā nepaliktu neizmantotas uzglabāšanas jaudas, kas ir būtiskas piegādes drošības garantēšanai, tādējādi nodrošinot uzglabāšanas objektu kopīgas izmantošanas iespēju visā Eiropas Savienībā. Komisijas Īstenošanas Regulas (ES) 2024/2995 (2024. gada 29. novembris), ar ko katrai dalībvalstij, kuras teritorijā ir pazemes gāzes krātuves un kura ir tieši savienota ar savu tirgus zonu, nosaka papildījuma trajektoriju ar starposma mērķrādītājiem 2025. gadam (turpmāk - Regula Nr. 2995/2024) prasības uzliek Latvijai un kaimiņvalstīm uzglabāt Inčukalna PGK dabasgāzes apjomu, kas veido noteiktu daļu no 5 gadu vēsturiskā vidējā dabasgāzes patēriņa.

Saskaņā ar aprēķiniem Inčukalna PGK 2026. gadā iespējams papildīt līdz maksimumam, saglabājot valstu stratēģiskās rezerves. Prognozētais krātuves papildījums līdz 1. novembrim, kas ir regulējumā definētais maksimālā papildījuma laiks, būtiski pārsniedz Regulas Nr. 2024/2995 prasības papildījuma nodrošināšanai Baltijas valstīm.

N-1 aprēķins

Dabasgāzes sistēmas funkcionēšana viena sistēmas objekta iztrūkuma gadījumā izvērtēta un sagatavota saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 2017/1938¹⁰, kas ņem vērā N-1 principu jeb darbības kļūmi vienotajā lielākajā dabasgāzes infrastruktūrā. N-1 ir teorētisks aprēķins, kas raksturo dabasgāzes infrastruktūras tehnisko spēju nodrošināt dabasgāzes kopējo pieprasījumu konkrētā teritorijā, ja dienā ar 20 gados lielāko statistisko pieprasījumu nav pieejams lielākais dabasgāzes piegādes infrastruktūras starpsavienojums.

N-1 ļauj novērtēt dabasgāzes patērētāju aizsargātības līmeni jeb dabasgāzes infrastruktūras jaudu pietiekamību izvēlētajā teritorijā procentuālā izteiksmē, ņemot vērā dažādu dabasgāzes sistēmas elementu raksturlielumus. N-1 aprēķina formula un aprēķināmo elementu skaidrojumi ir pieejami 1. pielikumā, savukārt N-1 aprēķinu rezultāti pie atšķirīgiem Inčukalna PGK piepildījumiem ir apkopoti tabulā. Pilnais N-1 vērtību aprēķins ir pieejams 2. pielikumā.

¹⁰Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 2017/1938 (2017. gada 25. oktobris) par gāzes piegādes drošības aizsardzības pasākumiem

¹¹Saskaņā ar Piegādes drošības Regulas prasībām $N - 1 \geq 100 \%$

5.2. N-1 aprēķina rezultāts atkarībā no Inčukalna PGK piepildījuma

Inčukalna PGK piepildījums	N-1 vērtība ¹¹
30 %	342%
100 %	342%

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 2017/1938 vērtība abās situācijās pārsniedz regulā noteikto minimumu. Lai arī N-1 aprēķini rāda, ka dabasgāzes apgādes drošība Latvijā ir augstā līmenī, jāatzīmē, ka N-1 kritērijs nesniedz informāciju par kopējo dabasgāzes apgādes drošību Latvijā, jo nevērtē dabasgāzes pieejamību attiecīgajos infrastruktūras ieejas punktos. Šim nolūkam būtu jāvērtē Lietuvas un Somijas SDG terminālu pieejamība un Igaunijas, Lietuvas un Somijas gāzes tirgus situācija.

Conexus norāda, ka Inčukalna PGK kompresoru staciju Nr.1 un kompresoru staciju Nr.2 var uzskatīt par divām atsevišķām infrastruktūras vienībām, jo katra kompresoru stacija ir individuāla, pilnībā nokomplektēta tehnoloģiskā vienība, kura strādā neatkarīgi no otras. To nodrošina tehnoloģisko slēgumu variāciju daudzveidība, atsevišķās ģeogrāfiskās lokācijas un tehnoloģisko vienību vadības iespējas. Conexus secina, ka atsevišķas Inčukalna PGK tehnoloģiskās vienības darbības traucējumu vai pārtraukuma gadījumā, otra tehnoloģiskā vienība spēs pilnībā nodrošināt Latvijas nacionālo dabasgāzes pieprasījumu.

6. PĀRVADES SISTĒMAS ATTĪSTĪBA

6.1. Starpsavienojumu sistēmas attīstība

Līdz 2022. gada 30. maijam Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 347/2013 (2013. gada 17. aprīlis), ar ko nosaka Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādnes un atceļ Lēmumu Nr. 1364/2006/EK, groza Regulu (EK) Nr. 713/2009, Regulu (EK) Nr. 714/2009 un Regulu (EK) Nr. 715/2009, noteica Austrumbaltijas reģionu par vienu no Eiropas Savienības prioritārajiem koridoriem, lai savienotu Austrumbaltijas reģiona gāzapgādes sistēmu ar kopējo Eiropas Savienības dabasgāzes pārvades tīklu. Saskaņā ar minēto regulu tika noteikti Eiropas KIP, kuru realizācijai ir pieejamas atvieglotas procedūras, kā arī iespēja pretendēt uz finansējumu no CEF.

6.1. Dabasgāzes pārvades sistēmas starpsavienojumu attīstības Kopīgu interešu projekts

Dabaszgāzes infrastruktūras projekts, kuru īsteno Conexus saskaņā ar 2021. gada 19. novembrī Eiropas Komisijas publicēto piekto KIP sarakstu¹²: Inčukalna pazemes gāzes krātuves uzlabošana¹³, kas ir vienīgā pazemes dabaszgāzes krātuve Baltijas valstīs, un kas nodrošina reģionu ar stabilām dabaszgāzes piegādēm ziemas periodā. 2019. gadā 15. maijā CINEA parakstīja līgumu ar Conexus par projekta realizāciju. Projekts paredz trīs galveno aktivitāšu īstenošanu – virszemes iekārtu uzlabošana, gāzes urbumu atjaunošanu un gāzes pārsūkņēšanas iekārtu darbības uzlabošana. Projekta rezultātā ir ievērojami samazināta atkarība starp izņemšanai pieejamo jaudu un dabaszgāzes krājumiem krātuvē, kas būtiski uzlabo dabaszgāzes apgādes drošumu reģionā, kā arī krātuves darbības efektivitāti. Tas ir īpaši svarīgi vienotā Baltijas - Somijas dabaszgāzes tirgus optimālas un efektīvas darbības nodrošināšanai. Projekta realizācija īsteno arī papildu vides aizsardzības pasākumus, samazinot CO₂, NO_x un citu emisiju apjomu. Ņemot vērā ģeopolitiskos notikumus, Projektu pilnībā plānots pabeigt 2026. gada sākumā. Projektā ir veikta 36 gāzes urbumu atjaunošana, virszemes iekārtu, tai skaitā, gāzes pārsūkņēšanas agregāta modernizācija, kā arī esošo piecu gāzes pārsūkņēšanas iekārtu darbības uzlabošana.

Piektais KIP saraksts ir pēdējais KIP saraksts, kas tika veidots saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 347/2013 (2013. gada 17. aprīlis), ar ko nosaka Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādnes un atceļ Lēmumu Nr. 1364/2006/EK, groza Regulu (EK) Nr. 713/2009, Regulu (EK) Nr. 714/2009 un Regulu (EK) Nr. 715/2009.

2022. gada 30. maijā tika pieņemta jauna Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 2022/869 par Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādņēm un ar ko groza Regulas (EK) Nr. 715/2009, (ES) 2019/942 un (ES) 2019/943 un Direktīvas 2009/73/EK un (ES)

2019/944 un atceļ Regulu (ES) 347/2013, kurā nav iekļauti dabaszgāzes projekti un tā noteic jaunus kritērijus kopīgu interešu projektiem, uzsvāra liekot uz projektiem stratēģiskajos energoinfrastruktūras prioritārajos koridoros un jomās, īstenojot Eiropas energotīklu attīstību un sadarbību un nodrošinot pieslēgumus šādiem tīkliem, vienlaicīgi nodrošinot klimata pārmaiņu mīkstināšanu. Regulā ir definēti prioritārie elektroenerģijas, atkrastes elektrotīklu, ūdeņraža un elektrolīzeru koridori, kā arī viedo elektrotīklu, gāzes viedo tīklu un oglekļa dioksīda pārrobežu tīklu jomas. Vienlaicīgi regulas preambulas 16. apsvērumā tiek uzsvērts, ka Eiropas enerģētikas tīklu rīcības politikā būtu jāiekļauj jauna un pārprofilēta ūdeņraža pārvades infrastruktūra, kā arī uzglabāšanas kompleksi.

Eiropas Komisija jau 2020. gada 8. jūlija savā paziņojumā "Ūdeņraža stratēģija klimatneitrālai Eiropai" par prioritāti izvirzīja ūdeņraža ražošanu no atjaunīgas elektroenerģijas. Nākotnes integrētajā energosistēmā ūdeņradim paredzēta būtiska loma līdztekus atjaunīgajai elektroenerģijai un efektīvākai resursu izmantošanai, veicinot aprites ekonomikas konceptu".¹⁴

Eiropas Komisija 2022. gada 18. maijā pieņēma plānu REPower EU¹⁵, kurā ir definēts mērķis strauji samazināt atkarību no Krievijas fosilā kurināmā, veicot ātru pāreju uz ilgtspējīgu ekonomiku un tā pamatā ir priekšlikumi "Gatavi mērķrādītājam 55%".

Saskaņā ar 2022. gada 30. maijā pieņemto regulu, Eiropas Komisija 2023. gada 18. novembrī apstiprināja jauno, sesto KIP sarakstu¹⁶ ar atbilstoši regulai īstenojamiem projektiem. Saskaņā ar šo sarakstu, Baltijas jūras enerģijas tirgus starpsavienojuma plānā ūdeņraža jomā (BEMIP Hydrogen) ir iekļauts projekts 11.2 Ūdeņraža starpsavienotājs starp Somiju, Igauniju, Latviju, Lietuvu, Poliju un Vāciju (*ang. Nordic-Baltic Hydrogen Corridor*).

¹²Eiropas kopīgo interešu V saraksts. Pieejams: : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32022R0564&qid=1663087079030>

¹³Kopīgo interešu projekts Nr.8.2.4. Inčukalna pazemes gāzes krātuves uzlabošana

¹⁴Eiropas Savienības tīmekļa vietne. Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0301>

¹⁵Eiropas Savienības tīmekļa vietne. Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52022DC0230>

¹⁶Eiropas Savienības tīmekļa vietne. Pieejams: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=PL_COM%3AC%282023%297930&qid=1704358152782

6.2. Nacionālās sistēmas attīstība

Ziemeļu-Baltijas ūdeņraža koridors

Projekts “Ziemeļu-Baltijas ūdeņraža koridors” ir iekļauts 2023. gada 29. novembrī Eiropas Komisijas apstiprinātajā KIP sarakstā.

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1789 (2024. gada 13. jūnijs) par atjaunīgās gāzes, dabasgāzes un ūdeņraža iekšējiem tirgiem un ar ko groza Regulas (ES) Nr. 1227/2011, (ES) 2017/1938, (ES) 2019/942 un (ES) 2022/869 un Lēmumu (ES) 2017/684 un atceļ Regulu (EK) Nr. 715/2009 (pārstrādāta redakcija) nosaka, ka ik pēc diviem gadiem ENTSO ir jāizstrādā Savienības mēroga tīkla desmit gadu attīstības plāns - TYNDP. Conexus uz 2026. gada TYNDP virza 2023.gada 29.novembrī Eiropas Komisijas apstiprināto un KIP sarakstā iekļauto projektu “Ziemeļu-Baltijas ūdeņraža koridors” - Latvijas daļa.

Ziemeļu-Baltijas ūdeņraža koridors ir sešu valstu pārvades sistēmu operatoru (Somijas, Igaunijas, Latvijas, Lietuvas, Polijas un Vācijas) - Gasgrid Finland Oy meitas uzņēmuma Gasgrid vetyverkot Oy, Elering AS, Conexus, Amber Grid AB, GAZ SYSTEM S.A. un ONTRAS Gastransport GmbH kopīgi īstenots projekts ar mērķi izveidot pārrobežu ūdeņraža gāzes pārvades koridoru no Somijas līdz Vācijai caur Baltijas valstīm un Poliju.

Projekts ir balstīts uz Eiropas Komisijas 2022. gada 18. maijā publicēto RePower EU plānu, kā arī Eiropas ūdeņraža mugurkaula (*angl. European Hydrogen Backbone*) izstrādātajiem priekšlikumiem ūdeņraža infrastruktūras attīstībai.¹⁷ Projektā iesaistītie pārvades operatori 2025. gadā parakstīja līgumu ar CINEA par līdzfinansējuma saņemšanu 6,8 miljonu eiro apmērā turpmākai detalizētai projekta izpētei katrā no iesaistītajām valstīm Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta (Connecting Europe Facility) izsludinātajā programmā. Šie pētījumi koncentrēsies uz vairākiem būtiskiem

6.2. Ziemeļu - Baltijas ūdeņraža koridora projekta indikatīva karte.

¹⁷Eiropas Ūdeņraža mugurkauls. Pieejams: <https://ehb.eu/>

aspektiem, tostarp projekta finanšu un ekonomisko analīzi, vides un drošības jautājumu izvērtēšanu, trases plānošanu un projekta veiksmīgai īstenošanai nepieciešamo pasākumu izstrādi. Paredzams, ka izpēte noslēgsies 2027. gadā.

Biometāna ievades punkti

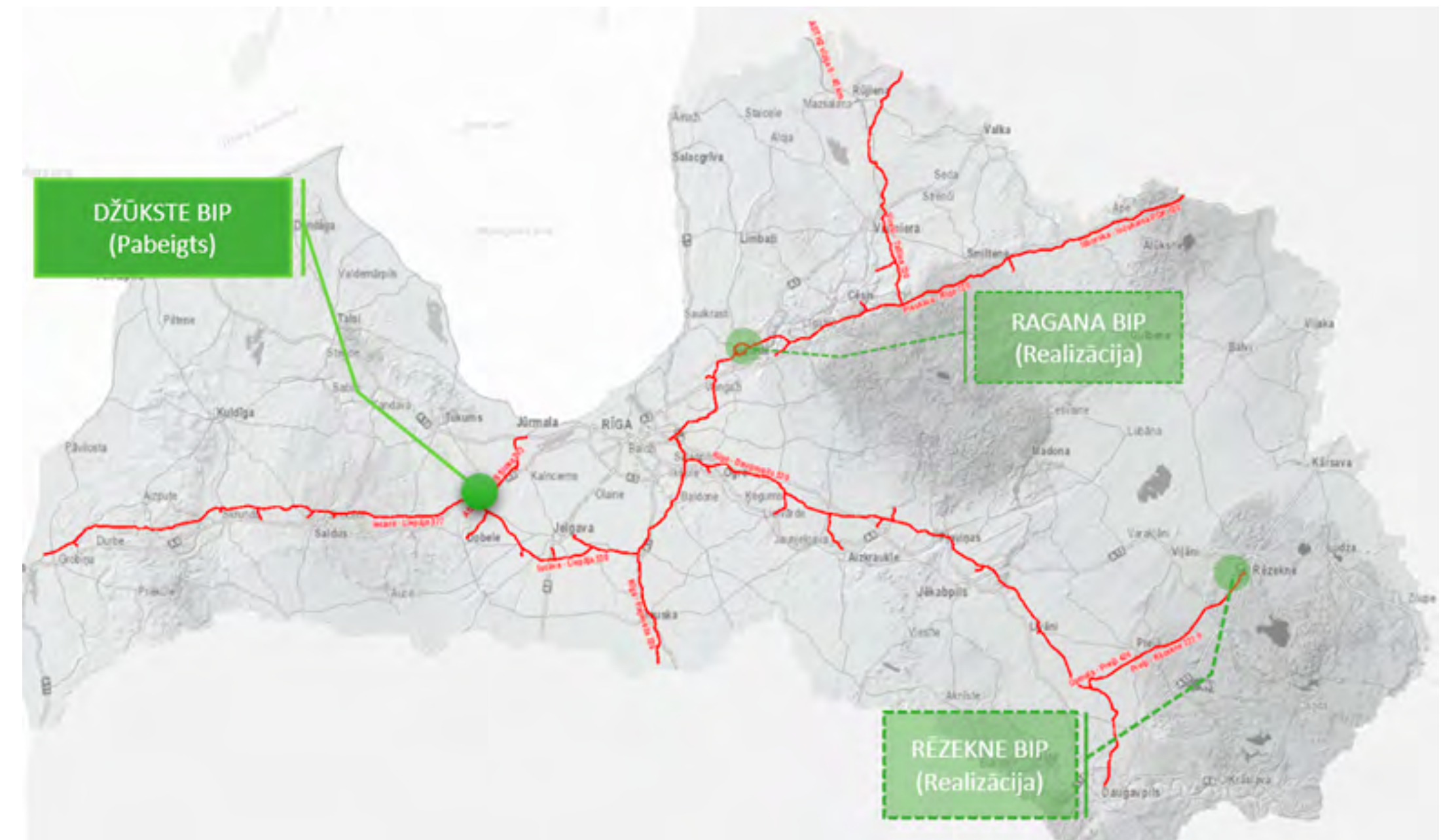
Lai veicinātu biometāna integrāciju sistēmā un nodrošinātu iespēju biometāna ražotājiem, kuriem nav tiešapieslēgumagāzes infrastruktūrai, ievadīt saražoto biometānu dabasgāzes pārvades tīklā, nebūvējot savienojošos cauruļvadus no biometāna ražotnes līdz pārvades sistēmai, Conexus īsteno projektu “Viedo integrēto risinājumu ieviešana atjaunīgo gāzu ievadīšanai pārvades sistēmā”. Plānots, ka kopumā varētu tikt īstenoti trīs projekti: Džūkstē, Rēzeknē un Raganā.

2025. gadā tika īstenots pirmais BIP pilotprojekts Džūkstes pagastā. Projekts tika īstenots ar Eiropas Savienības Atveseļošanas fonda atbalstu. Projekta nosaukums – “7.1.1.3.i Biometāna īpatsvara gala patēriņā palielināšana”, Projekta Nr. “7.1.1.3.i.0/1/24/I/CFLA/001”. Prognozēts, ka Džūkstes punktā gadā varētu tikt ievadīti līdz pat 10 miljoniem normālkubikmetru (Nm³) jeb 100 GWh biometāna gadā. Projekta kopējās investīcijas sasniedza 1,7 miljonus eiro, no kuriem 1,5 miljoni eiro ir Eiropas Savienības finansējums.

Gāzes izcelsmes apliecinājumi

2025. gadā Conexus turpina aktīvu starptautisko sadarbību un koordināciju gan biometāna, gan ūdeņraža jautājumos. Jau 2023. gadā Conexus atbilstoši Enerģētikas likuma prasībām izveidoja

6.3. Biometāna ievades punktu plānotās atrašanās vietas.

gāzes izcelsmes apliecinājumu aprites sistēmu no atjaunojamiem energoresursiem iegūtai gāzei. Sistēma ir ieviesta, ievērojot Eiropas Enerģijas sertifikātu sistēmas (European Energy Certificate System jeb EECS) prasības, kuras attīsta Eiropas izcelsmes apliecinājumu izdevējistāžu asociācija AIB. Domēna protokola jeb aprites kārtības starptautiska apstiprināšana nodrošina, ka reģistrs tiek atzīts un var veikt brīvu EECS IA izdošanu, izlietošanu, importu un eksportu ar citām Eiropas izcelsmes apliecinājumu asociācijas biedru valstīm pēc vienota standarta un prasībām.

Conexus ir biedrs Eiropas izcelsmes apliecinājumu izdevējistāžu asociācijas AIB gāzes shēmā. Gāzes shēmas grupas biedra statuss dod balsstiesības lēmumu pieņemšanā Eiropas Enerģijas sertifikātu sistēmas attīstībā, kā arī nodrošinās iespēju izdot Eiropas standartam atbilstošus gāzes izcelsmes apliecinājumus – EECS GO (*ang. European Energy Certificate System Guarantee of Origin*).

Līdz ar Conexus gāzes shēmas grupā darbojas citi Eiropas valstu gāzes izcelsmes apliecinājumu izdevēji, kuru skaits pēdējos gados būtiski pieaudzis. Šī ziņojuma sagatavošanas laikā EECS standartu gāzes jomā ieviesušas jau 13 valstis, kas ir par 4 vairāk kopš iepriekšējā pārskata perioda un tās ir - Austrija, Beļģija (Brisele), Čehija, Igaunija, Somija, Francija, Itālija, Latvija, Lietuva, Nīderlande, Portugāle, Spānija un Šveice.

Latvijas gāzes izcelsmes apliecinājumu reģistrā reģistrēti 18 konta turētāji (iepriekšējā periodā 10) - reģistra lietotāju skaits ir gandrīz dubultojies. Šobrīd reģistrētas jau 7 biometāna ražošanas iekārtas - salīdzinot ar aizvadīto periodu nākušas klāt 3 jaunas ražotnes.

2025. gadā ir izsniegti 172 499 gāzes izcelsmes apliecinājumi (2024. gadā - 18 123), importēti 30 293 (2024. gadā - 3476), eksportēti 117 392 (2024. gadā - 3976), kā arī izlietoti 58 izcelsmes apliecinājumi. Katrs izcelsmes apliecinājums ir izdots par 1 MWh saražoto un sistēmā ievadīto biometānu. No pārrobežu sadarbības aspekta, ražotāji gana aktīvi un daudzveidīgi izmanto starptautiski atzītās EECS sistēmas sniegtās iespējas un eksportējuši biometāna EECS GO uz 5 ES valstīm, no kurām lielākie apjomi eksportēti uz Somiju, Austriju un Spāniju.

Pieslēgumi gāzes sistēmai

Ministru kabineta 2025. gada 21. janvāra noteikumi Nr. 50 "Noteikumi par prasībām gāzveida stāvoklī pārvērstas sašķidrinātās dabasgāzes, no atjaunīgajiem energoresursiem saražota vai iegūta gāzveida kurināmā un mazoglekļa gāzveida kurināmā ievadīšanai dabasgāzes pārvades un sadales sistēmā" nosaka

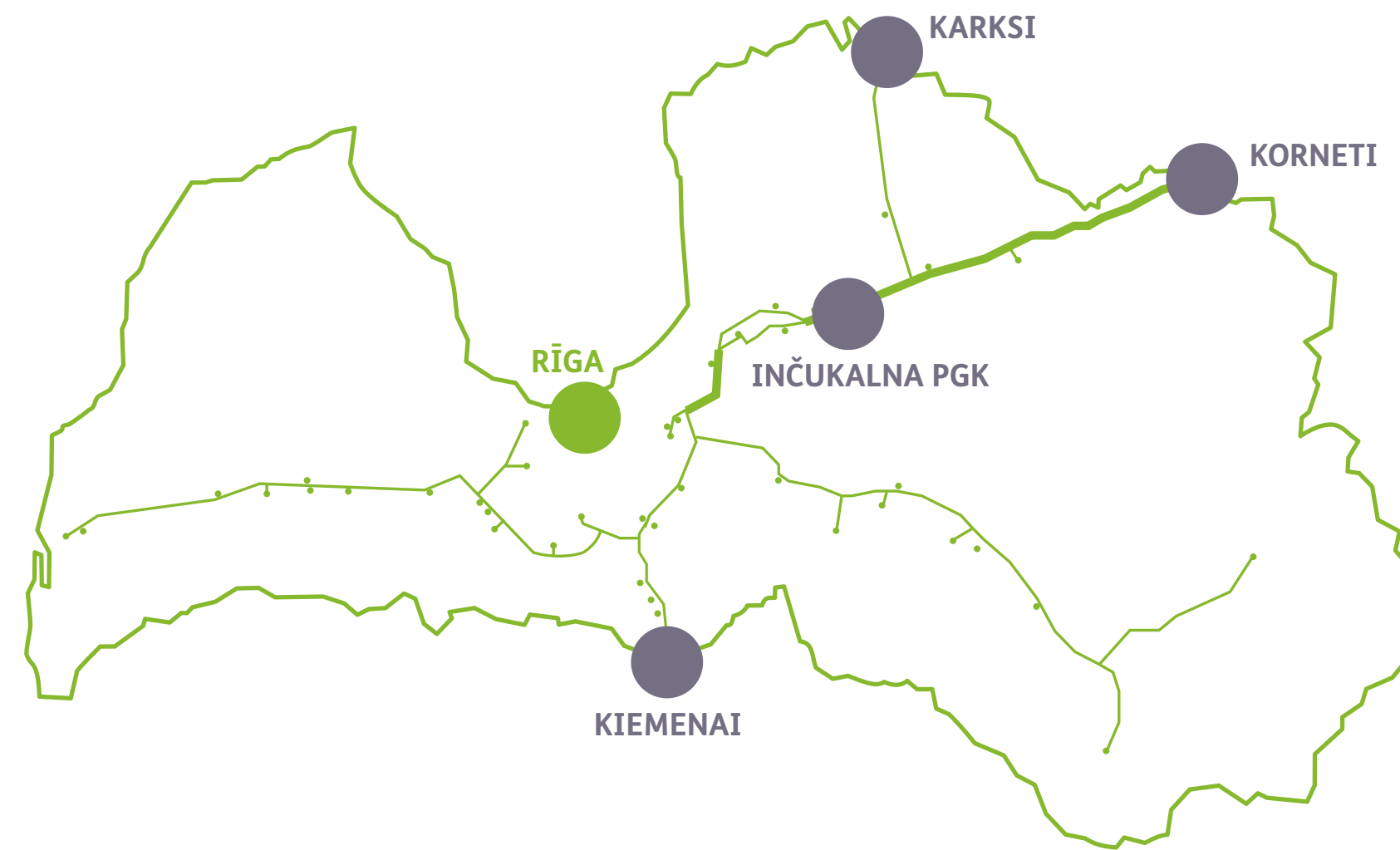
prasības gāzveida stāvoklī pārvērstas sašķidrinātās dabasgāzes un no atjaunīgajiem energoresursiem saražota vai iegūta gāzveida kurināmā un mazoglekļa gāzveida kurināmā, tai skaitā ūdeņraža, ievadīšanai dabasgāzes pārvades un sadales sistēmā, kā arī sistēmā ievadāmās dabasgāzes kvalitātes prasības. Noteikumos noteiktas pieļaujamās skābekļa un ūdeņraža koncentrācijas, ievadot gāzi pārvades sistēmā, kura tieši saistīta ar piegādēm citām valstīm vai Inčukalna pazemes gāzes krātuvi vai arī, ja gāzi ievada dabasgāzes sadales vai pārvades sistēmā, kas nav tieši saistīta ar piegādēm citām valstīm, vai Inčukalna pazemes gāzes krātuvi. Enerģētikas likuma 84.¹ panta pirmā daļa noteic, ka regulators apstiprina dabasgāzes pārvades sistēmas operatora izstrādātos dabasgāzes pārvades sistēmas pieslēguma noteikumus dabasgāzes sadales sistēmas operatoriem, biometāna ražotājiem, sašķidrinātās dabasgāzes termināļa operatoriem un dabasgāzes lietotājiem un dabasgāzes sadales sistēmas operatora izstrādātos dabasgāzes sadales sistēmas pieslēguma noteikumus biometāna ražotājiem, sašķidrinātās dabasgāzes termināļa operatoriem un dabasgāzes lietotājiem.

Biometāna ražotāji izrāda interesi par pieslēguma pie pārvades sistēmas izveidi. 2025. gadā ir izsniegti pieci tehniskie noteikumi tiešo pieslēgumu pie pārvades sistēmas izveidošanai un četri tehniskie noteikumi pieslēgumam pie sadales sistēmas. Viens biometāna ražotājs 2025. gadā veiksmīgi pieslēdza biometāna ražotni pārvades sistēmai, kur saskaņā ar Enerģētikas likumu Sabiedrībai piederošās pieslēguma daļas ir nodotas Sabiedrības īpašumā 2025. gada ietvaros.

¹⁸Latvijas Vēstnesis. Pieejams: <https://www.vestnesis.lv/op/2025/15.11>

6.3. Novērtējums par pārvades sistēmas drošību starpvalstu savienojumu punktos

6.4. Latvijas dabasgāzes pārvades sistēma.

Latvijas dabasgāzes pārvades sistēma ir savienota ar Igaunijas un Lietuvas pārvades sistēmām. Ar Igaunijas pārvades sistēmu Latvijas dabasgāzes pārvades sistēma ir savienota divos savstarpēji neatkarīgos punktos “Karksi” un “Korneti”, savukārt, ar Lietuvas pārvades sistēmu vienā punktā - “Kiemeni”.

Karksi starpsavienojums

Starpsavienojums nodrošina gāzes pārvadi no Inčukalna PGK un Lietuvas, Igaunijas un Somijas patērētājiem, kā arī dabasgāzes piegādes Latvijas patērētājiem un Lietuvai no Igaunijas pārvades sistēmas. 2025. gadā, izmantojot starpsavienojumu, gāze tika piegādāta no Inko LNG termināļa iesūkņēšanai Inčukalna PGK nacionālajam patēriņam un pārvadei tālāk uz Lietuvu, kā arī pretējā virzienā Igaunijas gāzapgādei no Inčukalna PGK.

Starpsavienojums ir viena cauruļvada koridors ar nosacīto diametru 700 mm, kur līdz savienojumam ar divu cauruļvadu sistēmu Latvijas teritorijā ir 85,85 km garš viena cauruļvada posms. Minētā posma aprēķinātā matemātiskā avārijas varbūtība ir 0,064 reizes/gadā. Būtiskākais starpsavienojuma tehniskais risks - jebkuru remonta darbu veikšana saistīta ar tā darbības pārtraukšanu.

2025. gada beigās maksimālā tehniskā jauda Karksi punktā abos starpsavienojuma virzienos ir 105 GWh/d. Maksimālā jauda tiek nodrošināta pie gāzes darba spiediena 50 barg, savukārt, projektētais, maksimāli pieļaujama spiediens cauruļvadā ir noteikts 55 barg. Iepriekšējos divos gados virzienā uz Igauniju caur starpsavienojumu tika pārvadītas 12 453 GWh enerģijas, starpsavienojums šajā virzienā darbojās 434 dienas jeb 59% no kopējā laika, savukārt virzienā no Igaunijas uz Latviju pēdējos divos gados caur starpsavienojumu tika pārvadītas 8 400 GWh enerģijas, starpsavienojumam darbojoties

237 dienu jeb 32% no kopējā laika. Kopumā pēdējos divos gados starpsavienojuma pārvades jauda netika izmantota 68 dienu jeb 9% no kopējā laika. Gāzes plūsmu pārtraukumi Latvijas – Igaunijas starpsavienojumā saistīti ar plānoto remontdarbu izpildi gāzesvada Vireši - Tallina pretkorozijas izolācijas atjaunošanai un gāzesvada iekšējās diagnostikas laikā konstatēto cauruļvada defektu novēršanai. Analizējot starpsavienojuma diennakts pieļaujamo jaudu, secināms, ka:

- ◆ starpsavienojuma maksimālā tehniskā jauda 112.5 GWh/d netika izmantota;
- ◆ maksimālā sasniegtā diennakts jauda - 84 GWh/d;
- ◆ starpsavienojuma vidējā noslodze pa diviem gadiem - 17 GWh/d;
- ◆ dējā noslodze virzienā no Latvijas uz Igauniju - 18 GWh/d;
- ◆ dējā noslodze virzienā no Igaunijas uz Latviju - 15 GWh/d.

Tādejādi, ņemot vērā, ka iepriekšējo divu gadu laikā starpsavienojuma noslodze tikai atsevišķās dienās ir veidojusi 80% no maksimālās tehniskās jaudas, vidējai noslodzei veidojot 17% no tās, kā arī, balstoties uz nacionālā un reģionālā dabasgāzes pieprasījuma prognozēm, Conexus nav pamata šobrīd plānot pasākumus starpsavienojuma tehniskās jaudas palielināšanai vai jaunu starpsavienojumu būvniecībai nākamo piecu gadu laikā.

Dabasgāzes kvalitātes prasības Igaunijā un Latvijā ir harmonizētas, tajā skaitā arī par atjaunojamām gāzēm, piemēram, biometānu.

Kiemenai starpsavienojuma punkts

Starpsavienojuma punkts nodrošina gāzes pārvadi no Inčukalna PGK un Somijas/Igaunijas Lietuvas virzienā, kā arī dabasgāzes piegādi Latvijas patērētājiem, iesūkņēšanai Inčukalna PGK

un Igaunijai un Somijai no Lietuvas pārvades sistēmas, kura dabasgāzes piegādes saņem no GIPL vai no Klaipēdas LNG termināla.

Starpsavienojums ir viena cauruļvada ar nosacīto diametru 700 mm koridors, kur līdz savienojumam ar divu cauruļvadu sistēmu ir 83,79 km garš viena cauruļvada posms. Posma aprēķinātā, matemātiskā avārijas varbūtība ir 0,062 reizes/gadā. Būtiskākais starpsavienojuma tehniskais risks - jebkuru remonta darbu veikšana saistīta ar tā darbības pārtraukšanu. Šis starpsavienojums no 2022. gada sākuma ir uzskatāms par pamata dabasgāzes piegādes ceļu Latvijas patērētājiem un Inčukalna PGK.

Pēc Latvijas – Lietuvas starpsavienojuma uzlabošanas projekta realizēšanas 2024. gadā tehniskā jauda virzienā no Lietuvas uz Latviju noteikta līdz 90 GWh/d un 82 GWh/d virzienā no Latvijas uz Lietuvu. Maksimālā jauda tiek nodrošināta pie gāzes darba spiediena 50 barg, savukārt, projektētais, maksimāli pieļaujamais spiediens cauruļvadā ir noteikts 55 barg.

Iepriekšējos divos gados virzienā uz Lietuvu caur starpsavienojuma punktu tika pārvadītas 4 118 GWh enerģijas, starpsavienojuma punkts šajā virzienā darbojās 156 dienas jeb 21% no kopējā laika. Virzienā no Lietuvas uz Latviju pēdējos divos gados caur punktu tika pārvadītas 19 320 GWh enerģijas, šajā virzienā punkts darbojās 429 dienas jeb 59% no kopējā laika. Tātad pēdējos divos gados caur starpsavienojumu netika izmantota jauda 132 dienas jeb 18% no kopējā laika. Ievērojamās gāzes plūsmas Latvijas virzienā skaidrojamas, galvenokārt, ar to, ka Klaipēdas SDG terminālis šajā periodā bija nozīmīgākais gāzes piegādes piegāžu avots gāzes patēriņam Baltijas – Somijas reģionā, kā arī ar sistēmas lietotāju izvēli gāzes iesūkņēšanas sezonas laikā noglabāt gāzi Inčukalna PGK.

Analizējot starpsavienojuma punkta diennakts pieļaujamās jaudas, secināms, ka:

- ◆ noteiktā jauda virzienā uz Latviju bija 90 GWh/d;
- ◆ noteiktā jauda virzienā uz Lietuvu bija 82 GWh/d;
- ◆ virzienā no Latvijas uz Lietuvu maksimālā sasniegtā jauda - 77 GWh/d;
- ◆ virzienā no Lietuvas uz Latviju maksimālā sasniegtā jauda - 93 GWh/d;
- ◆ divu gadu vidējā noslodze - 31 GWh/d;
- ◆ vidējā noslodze virzienā no Latvijas uz Lietuvu - 22 GWh/d;
- ◆ vidējā noslodze virzienā no Lietuvas uz Latviju 34 GWh/d.

Conexus secina, ka starpsavienojuma punkta vidējā noslodze veidoja 31% no noteiktās tehniskās jaudas. Conexus nav pamata plānot pasākumus starpsavienojuma jaudas turpmākai palielināšanai attiecībā pret to jaudu, kas noteikta 2025. gadā. Ņemot vērā nacionālās un reģionālās dabasgāzes patēriņa prognozes nākamajai desmitgadei, Conexus secina, ka nav pamata veidot jaunu starpsavienojumu starp Latviju un Lietuvu, esošajam pilnībā apmierinot tirgus pieprasījumu.

Gāzes kvalitātes prasības Lietuvā un Latvijā ir ekvivalentas gan dabasgāzei, gan biometānam.

Korneti starpsavienojums

Starpsavienojums ir divu paralēlu cauruļvadu koridors ar nosacīto diametru - 700 mm. Starpsavienojumam ir būtiska loma visas Latvijas pārvades sistēmas akumulējošās spējas nodrošināšanā. Risks, ka avārijas vienlaikus varētu notikt abos cauruļvados, ir niecīgs, tāpēc nav nepieciešamības veikt starpsavienojuma matemātiskās avārijas varbūtībasaprēķināšanu. Conexus uzskata, ka starpsavienojums posmā no gāzesvada atzara Vireši – Tallina līdz Kornetu starpsavienojumam ir uzskatāms par pārvades sistēmas integrālu sastāvdaļu, kura nodrošina Latvijas dabasgāzes pārvades sistēmas akumulējošo spēju, lai efektīvi organizētu tehnoloģiskos ciklus Inčukalna PGK. Starpsavienojums ne tikai nodrošinās ar dabasgāzi tam pieslēgtos patērētājus Latvijā un gāzes piegādes Igaunijai, bet arī nodrošinās iespēju izveidot biometāna

ievades punktu, ja veidotos pieprasījums pēc tā, nodrošinot infrastruktūru biometāna ievadei un nonākšanai tirgū, vienlaikus veicinot tālāku biometāna ražotņu attīstību ziemeļaustrumos. Conexus neplāno tuvākajos gados veikt ievērojamas investīcijas šajā starpsavienojumā.

Starpsavienojums līdz 2022. gadam 24. februārim kalpoja par galveno piegādes ceļu, pa kuru dabasgāzes piegādes tika nodrošinātas Latvijai un Igaunijai. Pēc Krievijas 2022. gada 24. februāra iebrukuma Ukrainā starpsavienojuma izmantošana ievērojami saruka. Saskaņā ar Enerģētikas likuma 106. panta ceturto daļu dabasgāzes piegādes no Krievijas Federācijas ir aizliegtas, tāpēc starpsavienojuma izmantošana kopš 2023. gada saistāma ar dabasgāzes piegāžu nodrošināšanu Igaunijas patērētājiem. 2022. gada beigās maksimālā tehniskā jauda virzienā uz Latviju bija 178,5 GWh/d, bet virzienā no Latvijas uz Igauniju - 105 GWh/d. Maksimālā jauda tiek nodrošināta pie spiediena 40 barg. Iepriekšējos divos gados virzienā uz Latviju starpsavienojums netika izmantots. Virzienā no Latvijas uz Igauniju iepriekšējos divos gados caur punktu tika pārvadītas 3,49 GWh enerģijas, šajā virzienā punkts darbojās 4 dienas jeb 0,5% no kopējā laika. Starpsavienojumu netika izmantota jauda 728 dienu jeb 99,5% no kopējā laika, kas ir minimālā vērtība, salīdzinot ar iepriekšējiem periodiem. Analizējot starpsavienojuma punkta diennakts pieļaujamās jaudas var secināt, ka:

- ◆ maksimālā sasniegtā diennakts jauda - 1,1 GWh/d;
- ◆ vidējā noslodze virzienā no Igaunijas uz Latviju - 0 GWh/d;
- ◆ vidējā noslodze virzienā no Latvijas uz Igauniju - 0,87 GWh/d.

Secināms, ka iepriekšējo divu gadu laikā starpsavienojuma noslodze ir bijusi tikai četras dienas. Šobrīd Conexus nav pamata plānot pasākumus ar mērķi palielināt starpsavienojuma tehnisko jaudu. Ņemot vērā neskaidro ģeopolitisko situāciju un dabasgāzes piegādes no Krievijas aizliegumu, Conexus nākotnē neplāno veidot jaunu starpsavienojumu koridora ietvaros.

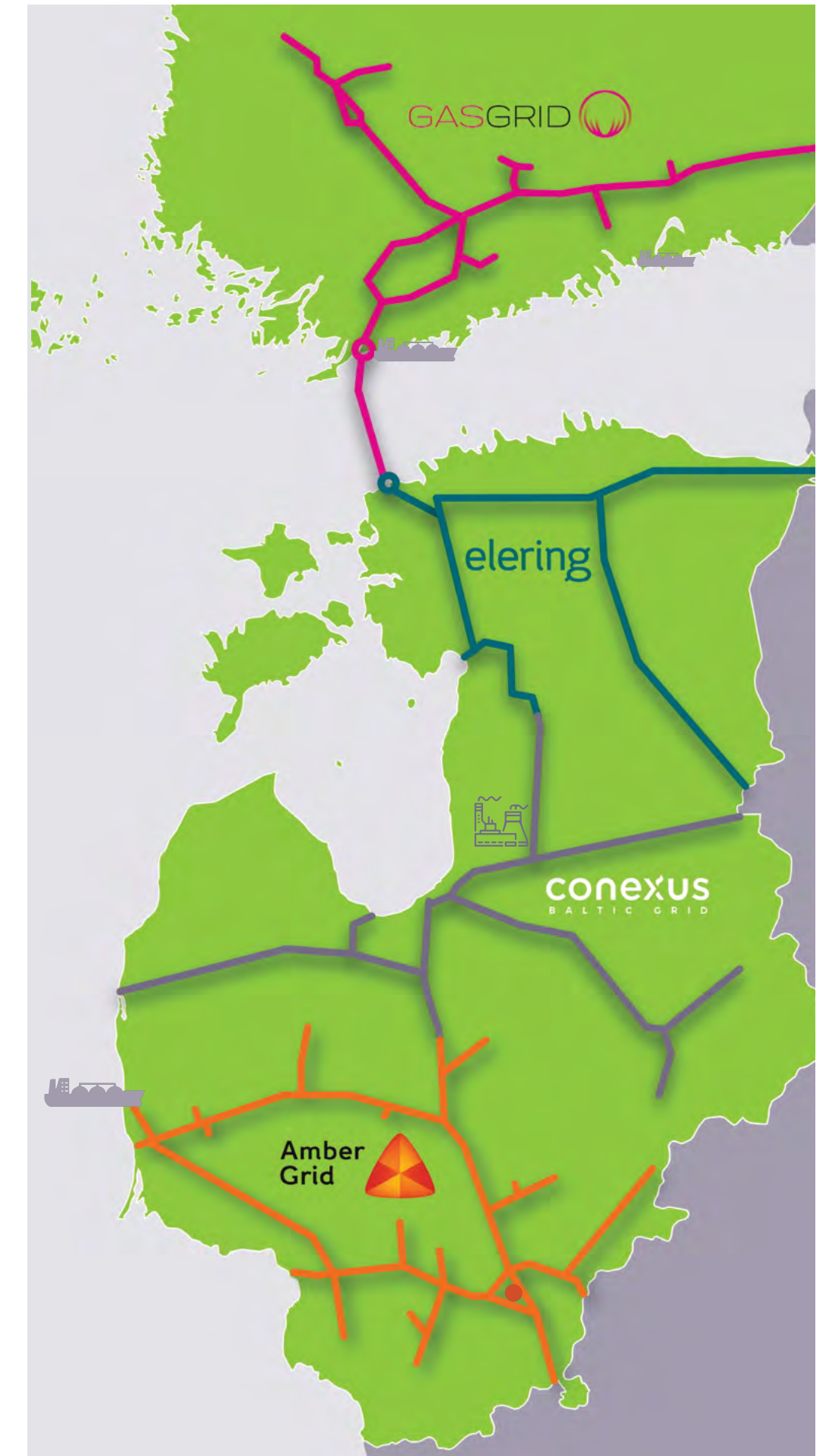
7. REĢIONĀLAIS GĀZES TIRGUS

2019. gadā Reģionālā gāzes tirgus koordinācijas grupa (turpmāk – RGTKG), kuru veido pārvades sistēmas operatori no Baltijas valstīm un Somijas, regulatori un atbildīgās ministrijas panāca vienošanos par starpoperatoru kompensācijas mehānisma (turpmāk – ITC) izveidi. ITC mehānisms paredzēja noteikt vienotus tarifus uz Vienotā tirgus ārējiem ieejas punktiem un atcelt komerciālās robežas starp Vienotā tirgus dalībvalstīm, tai skaitā Igaunijas – Somijas starpsavienojumā – Balticconnector. ITC principi paredz:

- ◆ Ieņēmumu apvienošanu, neieskaitot operatoram radušās attaisnotās, mainīgās izmaksas gāzes plūsmas nodrošināšanai;
- ◆ *Ex ante* ieņēmumu sadali starp pārvades sistēmas operatoriem, balstoties uz prognozēto nacionālo gāzes pieprasījumu, kas tiek *ex post* pārdalīti, balstoties uz faktisko nacionālo dabasgāzes patēriņu.

2020. gada 1. janvārī darbību uzsāka Vienotais dabasgāzes tirgus, kurā apvienojas gāzes pārvades sistēmu operatori Somijā, Latvijā un Igaunijā, izveidojot vienotu ieejas tarifu zonu (FinEstLat) ar divām balansēšanas zonām – Somijas un vienoto Latvijas - Igaunijas. Vienotā tarifu struktūra paredz:

- ◆ Uz tirgus ārējiem starpsavienojuma punktiem – ieejas tarifs ir vienāds;
- ◆ Uz Vienotā tirgus iekšējām robežām – tarifi tiek atcelti;
- ◆ Tarifem starpsavienojuma punktā ar Inčukalna PGK tiek piemērota 100% atlaide, kas būtiski veicina krātuves lietotāju komerciālo motivāciju izmantot krātuves pakalpojumus, tādējādi vienlaikus stiprinot arī reģiona energoapgādes drošumu;
- ◆ Nacionālo izejas punktu un starpsavienojumu punktu ar citiem PSO tarifi tiek noteikti nacionālā līmenī;
- ◆ Tarifu noteikšanas process tiek koordinēts reģionāli.

Būtiskākie reģionālā tirgus notikumi un izaicinājumi

2025. gads nav nesis risinājumu sarežģītajai ģeopolitiskajai situācijai. Turpinās Krievijas iebrukums Ukrainā un konflikts Tuvajos Austrumos, kas būtiski ietekmē globālo ekonomiku, tai skaitā enerģētikas nozari un arī Sabiedrības darba procesus. 2025. gadā joprojām ir spēkā Ministru kabineta pieņemtais lēmums par agrīnās brīdināšanas stāvokļa izsludināšanu dabasgāzes apgādes nozarē un 2022. gadā veiktie Enerģētikas likuma grozījumi, kas nosaka aizliegumu dabasgāzes piegādēm no Krievijas Federācijas. Lai arī situācija gāzapgādes jomā saglabājas izaicinoša, Baltijas–Somijas reģiona dabasgāzes tirgus dalībnieki spēj nodrošināt reģionam nepieciešamo dabasgāzes apjomu un veiksmīgi pārvarēt operacionālos sarežģījumus.

Dabasgāzes pārvades operatori un SDG termināļu operatori ir kopīgs mērķis – nodrošināt drošu un uzticamu dabasgāzes sistēmas darbību esošajos apstākļos, veicināt reģionālo sadarbību, uzlabot jautājumu reģionālu koordinēšanu un risināšanu, kā arī veicināt iesaistīto pušu izpratni par reģiona gāzapgādes infrastruktūru, nepieciešamajiem tehniskajiem un dabasgāzes tirgus risinājumiem. Tāpat būtiska ir visu valstu infrastruktūras maksimāli efektīva izmantošana kopīgam reģiona ieguvumam.

2025. gadā Sabiedrība turpināja 2022. gadā uzsākto praksi vadīt reģionālās operatīvās sanāksmes, kurās ik nedēļu piedalās Lietuvas, Igaunijas un Somijas dabasgāzes pārvades sistēmu operatoru pārstāvji, Lietuvas un Somijas SDG termināļu operatoru pārstāvji, kā arī reizi mēnesī arī Polijas pārvades sistēmas operatora pārstāvji. Sanāksmju mērķis ir veicināt reģionālo sadarbību, uzlabot jautājumu koordinēšanu un risināšanu, veidot vienotu izpratni par reģiona gāzapgādes infrastruktūru un tirgus vajadzībām, kā arī nodrošināt katras valsts infrastruktūras pēc iespējas efektīvāku izmantošanu drošai un uzticamai dabasgāzes apgādei.

Ņemot vērā līdzšinējo praksi remontdarbu koordinēšanā un nepieciešamību vēl vairāk stiprināt reģionālo sadarbību un gāzes apgādes sistēmas darbības caurskatāmību sistēmas lietotājiem, Baltijas un Somijas pārvades sistēmu operatori, kopā ar Lietuvas un Somijas SDG termināļu operatoriem, 2024. gada pirmajā pusē izstrādāja un parakstīja reģionālo sadarbības līgumu. Līguma mērķis ir harmonizēt diagnostikas un apkopes darbu plānošanas procesu īstermiņā (līdz nākamā kalendārā gada beigām) un ieviest ilgtermiņa plānošanu, kas ļauj saskaņot darbus līdz pat piecu gadu periodam. Šāda pieeja ļauj precīzāk plānot remontdarbus un novērst nevēlamu darbu pārklāšanos. Līgums paredz arī konsolidētā darbu plāna ikmēneša atjaunināšanu un publicēšanu Sabiedrības mājaslapā, ja plānā ir notikušas izmaiņas. 2025. gada laikā līgums papildināts ar reģionāliem OBA vadības un datu apmaiņas noteikumiem, un notiek papildinātās redakcijas parakstīšanas process.

Saskaņā ar līgumu Sabiedrība koordinē un vada Baltijas–Somijas reģiona konsolidēto remontdarbu plānošanas procesu – no sākotnējā plāna izstrādes un saskaņošanas līdz tā ikmēneša aktualizēšanai un publicēšanai Sabiedrības mājaslapā. 2025. gada otrajā ceturksnī tika sagatavots ikgadējais Sabiedrības un kaimiņvalstu pārvades sistēmu operatoru remontdarbu plāns nākamajam 12 kalendāro mēnešu periodam (2026. gadam), kas ir pieņemams visām iesaistītajām pusēm un rada pēc iespējas mazāku ietekmi uz dabasgāzes tirgus darbību.

Izvērtējot ilggadējo pieredzi OBA uzkrājumu un vadības jomā, 2024. gadā tika veikts OBA līmeņu un OBA vadības pieejas izvērtējums, lai noteiktu nepieciešamos uzlabojumus starpsavienojuma līgumos ar kaimiņvalstu pārvades sistēmu operatoriem – Elering un Amber Grid. Tika identificēti jauni standarta OBA līmeņi un precizēti OBA vadības principi. Piemērojot jaunās OBA vērtības un vadības principus, 2025. gadā noslēgtas jaunās Latvijas–Lietuvas un Latvijas–Igaunijas starpsavienojuma līgumu redakcijas, kas regulē Kiemenai un Karksi punktu pārvaldību.

Būtiskāko Baltijas – Somijas reģiona dabasgāzes apgādes notikumu apkopojums pārskata periodā:

- ◆ No 8.01.2025. līdz 31.01.2025. kristālhidrātu veidojuma novēršana PGV Izborska – Inčukalna PGK pie atzara uz GRS Līgatne un ūdens rasas punkta pastiprināta uzraudzība sadarbībā ar somu un igauņu kolēģiem;
- ◆ No 01.07.2025. līdz 31.07.2025. PGV Rīga- Paņeveža diagnostikas laikā atklāto defektu novēršana;
- ◆ No 01.06.2025. līdz 30.06.2025. un no 21.10.2025. līdz 30.10.2025. PGV Vireši - Tallina diagnostikas laikā atklāto defektu novēršana;
- ◆ No 01.05.2025. līdz 31.08.2025. PGV Izborska - Inčukalna PGV posma remontdarbi un pretkorozijas izolācijas atjaunošana. Cauruļvada savienojuma izbūve pie līnijas krāna Iz226;
- ◆ No 01.09.2025. līdz 14.10.2025. Cauruļvada savienojuma izbūve pie līnijas krāna P126;
- ◆ No 04.06.2025. līdz 13.06.2025. KS Puiatu remontdarbi;
- ◆ No 26.05.2025. līdz 04.06.2025. KS Paldiski remontdarbi;
- ◆ No 12.05.2025. līdz 25.05.2025. KS Inkoo ikgadējie remontdarbi;
- ◆ No 14.08.2025. līdz 28.09.2025. Inkoo LNG termināļa sauso doku apkope;
- ◆ No 24.11.2025. līdz 30.12.2025. PGV Rīga – Inčukalna 1.līnija un PGV Rīga- Inčukalna 2.līnija cauruļvadu iekšējā diagnostika.

Nākamajā desmitgadē sagaidāms, ka reģionālais tirgus turpinās integrāciju, operatori savstarpēji sadarbojoties gan tehnisku izaicinājumu risināšanā, gan tirgus mehānismu pilnveidē. Reģiona operatori turpinās kopīgus pētniecības un attīstības projektus ar mērķi identificēt nepieciešamos sistēmas uzlabojumus, tai skaitā jaunas infrastruktūras būvniecību, kā arī ar to saistītās izmaksas, lai droši ievadītu un pārvadītu gāzveida atjaunojamus energoresursus, attīstot reģionālo atjaunojamās enerģijas tirgu.

Sagaidāms, ka dabasgāzes patēriņš reģionā stabilizēsies, taču ilgtermiņā tiek prognozēts dabasgāzes patēriņa pakāpenisks samazinājums.

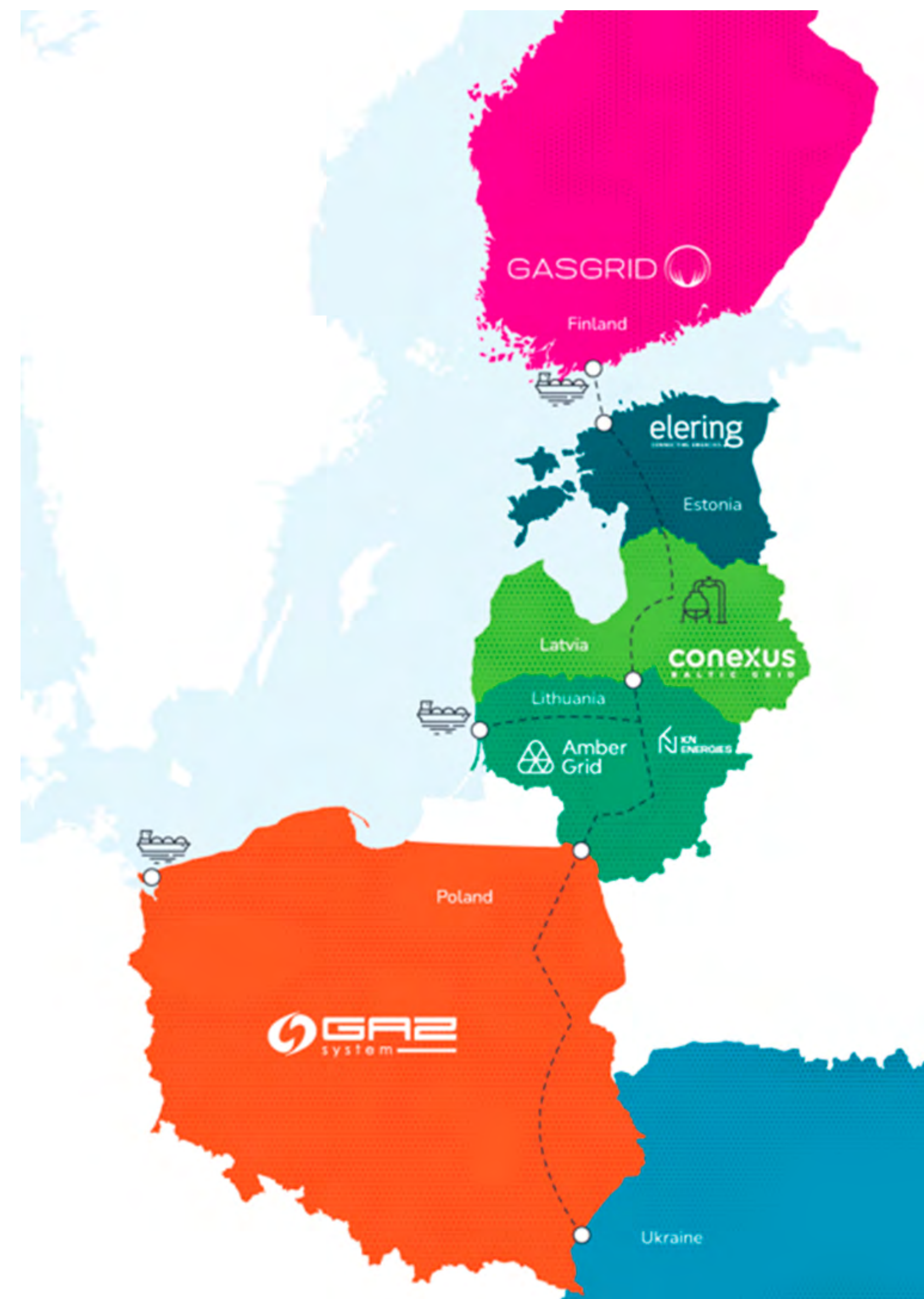
Amber Gas Corridor iniciatīva

Amber Gas Corridor ir 2025. gadā uzsākta brīvprātīga, uz tirgus principiem balstīta sadarbības iniciatīva starp gāzes PSO un LNG termināļu operatori Polijā, Baltijas valstīs un Somijā. Tās mērķis ir nodrošināt drošu, konkurētspējīgu un koordinētu gāzes transportēšanas maršrutu no LNG ievades punktiem Baltijas-Somijas reģionā uz Ukrainu un citiem Centrālās un Austrumeiropas tirgiem.

Koridors savieno SDG importa infrastruktūru Somijā un Baltijas valstīs ar Centrālās un Austrumeiropas pieprasījuma centriem, izmantojot esošo gāzes pārvades infrastruktūru. Galvenie maršruti ietver gāzes transportēšanu no Klaipēdas SDG termināla (Lietuva) un Inkoo SDG termināla (Somija) caur Baltijas valstīm un Poliju uz Ukrainu. Iniciatīva balstās uz esošām starpsavienojuma vietām un tiek īstenota, koncentrējoties uz efektīvāku infrastruktūras izmantošanu, nevis jaunu investīciju attīstību.

Kā Latvijas gāzes PSO Conexus ir Amber Gas Corridor dalībnieks. Latvijas pārvades sistēma veido posmu koridora ziemeļu maršrutā, nodrošinot pārrobežu gāzes plūsmas starp Somiju, Igauniju, Lietuvu un Poliju. Conexus nodrošina drošu pārvades sistēmas darbību, sekmē elastīgu gāzes plūsmu organizēšanu un nodrošina pieeju Inčukalna PGK.

Amber Gas Corridor partneri ir vienojušies par kopīgu koridora darbības un attīstības iespēju analīzi visā maršruta garumā. Pamatojoties uz šīs analīzes rezultātiem, nākamajā periodā tiks izvērtēta un pētīta iespējamo risinājumu ieviešana praksē, tostarp pārrobežu sadarbības, operacionālo procesu un koordinācijas mehānismu pilnveide, ievērojot piemērojamo ES regulējumu.

8. VIENOTĀ OPERATORA SECINĀJUMI

- ◆ **1.** 2025. gadā dabasgāzes patēriņš Latvijā salīdzinājumā ar 2024. gadu nebūtiski samazinājās (par 1%), ko ietekmēja gan salīdzinoši siltāki klimatiskie apstākļi, gan elektroenerģijas ģenerācijas apjoma neliels samazinājums termoelektrostacijās. Lai arī turpinās iepriekšējo gadu tendence palielināties atjaunīgo energoresursu saražotās enerģijas apjomam, dabasgāzes patēriņš nākamajos saglabāsies stabils, pildot būtisku lomu elektroenerģijas un siltumenerģijas ģenerācijas līdzsvarošanā. Nākamajā desmitgadē dabasgāzes patēriņam sagaidāma mērena lejupslīde, vienlaikus pieaugot biometāna ražošanas apjomiem.
- ◆ **2.** Inčukalna PGK 2025. gada iesūkņēšanas sezonas beigās sasniedza 60% piepildījuma atzīmi, kas bija par aptuveni 23% mazāk, kā gadu iepriekš, tomēr kopējais krātuvē iesūknētais dabasgāzes apjoms joprojām ievērojami pārsniedza Latvijas apkures sezonas patēriņu. Krājumu apjomu ietekmēja ilgstoši apkopes darbi Inkoo SDG terminālī un citi, plānoti gāzesvadu apkopes darbi, tāpēc secināms, ka piegādes avotu un ceļu elastība, kā arī reģionālā tirgus darbību veicinošie pasākumi spēj nodrošināt krātuves pieejamību arī atsevišķu infrastruktūras elementu nepieejamības brīžos.
- ◆ **3.** Reģiona dabasgāzes avoti spēj pilnībā nodrošināt reģionam nepieciešamās dabasgāzes piegādes gan īstermiņā, gan ilgtermiņā. Secināms, ka reģiona dabasgāzes tirgus spēj pilnvērtīgi funkcionēt arī izaicinošos brīžos, mainoties dabasgāzes plūsmu proporcijai starp piegādes avotiem.
- ◆ **4.** Aktuālie ģeopolitiskie notikumi būtiski palielina svārstīgumu dabasgāzes tirgū, ievērojami ietekmējot cenas tendenci. Conexus secina, ka netipiski tirgus apstākļi, tostarp ziemas-vasaras cenu starpības samazināšanās un atsevišķos periodos tās inversija, mazina ekonomisko motivāciju sezonālajai uzglabāšanas arbitražai, tādējādi samazinot dabasgāzes iesūkņēšanas pievilcību Inčukalna PGK.
- ◆ **5.** Salīdzinot ar 2024. gadu, 2025. gadā nacionālajā dabasgāzes ieejas-izejas sistēmā ievadītais biometāna daudzums vairākkārtīgi pieaudzis, sasniedzot 167 GWh un apliecinot biometāna ievades punktu lietderību, kā arī tālāku attīstības nepieciešamību.
- ◆ **6.** Sistēmā ievadītā biometāna īpatsvara straujais pieaugums rada pieļaujamās skābekļa koncentrācijas pārsniegšanas risku gāzes pārvades sistēmas daļā, kura tieši saistīta ar Inčukalna PGK, tāpēc Conexus jāturpina aktīvi sekot biometāna plūsmām, vienlaicīgi plānojot un īstenojot pasākumus, kas ierobežo skābekļa koncentrācijas paaugstināšanos attiecīgajā gāzes pārvades sistēmas daļā.
- ◆ **7.** Reģiona pārvades sistēmas operatori veiksmīgi turpina ciešo sadarbību reģiona atjaunīgās enerģijas tirgus attīstības veicināšanā, tai skaitā, padziļināti vērtējot iespēju izveidot reģionālu, udeņradim paredzētu pārvades sistēmas infrastruktūru. Operatoru centienus veicina gan piešķirtais Eiropas Savienības Kopīgo interešu projekta statuss, gan Eiropas Savienības līdzfinansējums projekta izpētei.
- ◆ **8.** Līdz ar enerģētikas sektora transformāciju, enerģijas ražošanai raksturīgā svārstība un neprognozējamība būtiski pieaug, vienlaikus pieaugot arī sistēmas elastības nozīmei. Dabasgāzes infrastruktūra kalpo kā kritisks, stabilizējošs elements valsts enerģētikas sektorā, tāpēc Conexus ilgtermiņa attīstības plāns ne tikai nodrošina piegādes drošību tradicionālā izpratnē, bet arī sekmē nepieciešamo elastību, veicinot pielāgošanos nākotnes izaicinājumiem, un sniedzot nozīmīgu ieguldījumu Latvijas enerģētiskās drošības un ilgtspējas stiprināšanā.

9. PIELIKUMI

1. pielikums

$$N-1 [\%] = \frac{EP_m + P_m + S_m + LNG_m - I_m}{D_{max}} \times 100, \quad N-1 \geq 100\%$$

kur:

EP_m – ieejas punktu tehniskā kapacitāte (GWh/d), neskaitot ražošanas, uzglabāšanas un SDG jaudu (attiecīgi P_m , S_m un LNG_m), nozīmē visu robežas ieejas punktu, kas var padot gāzi aprēķina teritorijai, summāro tehnisko jaudu;

P_m – visu gāzes ražošanas iekārtu summāro maksimālo tehnisko dienas ražošanas jauda (GWh/d), ko iespējams piegādāt līdz aprēķina teritorijas ieejas punktiem;

S_m – nozīmē visu krātuvju summāro maksimālo tehnisko dienas izsūkņēšanas jauda (GWh/d), ko iespējams piegādāt līdz aprēķina teritorijas ieejas punktiem, ņemot vērā to attiecīgos fizikālos raksturlielumus;

LNG_m – visu aprēķina teritorijā esošo SDG iekārtu summārā dienas maksimālā tehniskā regazifikācijas jauda (GWh/d);

I_m – vienas lielākās gāzes infrastruktūras ar augstāko aprēķina teritorijas apgādātspēju tehniskā jauda (GWh/d). Ja vairākas infrastruktūras ir pievienotas kopīgai augšstraumes vai lejstraumes gāzes infrastruktūrai un nevar darboties atsevišķi (piemēram – biometāna ražotāji, kas ievada gāzi savstarpēji savienotā sistēmā), tās uzskatāmas par vienu gāzes infrastruktūru;

D_{max} – kopējais dienas gāzes pieprasījumu (GWh/d) aprēķina teritorijā sevišķi augsta gāzes pieprasījuma dienā, kāda statistiski pienāk reizi divdesmit gados.

2. pielikums

N-1 aprēķina dati pie 30 % Inčukalna PGK papildījuma

Rādītājs	Vērtība (GWh/d)
EP _m Stārpsavienojumi pa cauruļvadu – lējas kapacitāte: <ul style="list-style-type: none"> no Igaunijas 112.5 GWh/dienā no Lietuvas 90 GWh/dienā 	202.5
P _m	0
S _m <ul style="list-style-type: none"> Inčukalna PGK kompresoru cehs Nr.1 147 GWh/dienā Inčukalna PGK kompresoru cehs Nr.2 252 GWh/dienā 	151*
LNG _m	0
I _m	4**
D _{max}	100

Piezīme

* Maksimālā kombinētā jauda, kura ierobežota ar kolektorslāņa gāzes izņemšanas spēju

** Faktiskais apgādātspējas zudums, ņemot vērā tehnoloģiskās iespējas nodrošināt krātuves darbību pie ražīgākā kompresoru ceha darbības pārtraukuma

$$N-1 = \frac{202.5 + 0 + 151 + 0 - 4}{100} \times 100 = 349.5\%$$

N-1 aprēķina dati pie 100 % Inčukalna PGK papildījuma

Rādītājs	Vērtība (GWh/d)
EP _m Stārpsavienojumi pa cauruļvadu – lējas kapacitāte: <ul style="list-style-type: none"> no Igaunijas 112.5 GWh/dienā no Lietuvas 90 GWh/dienā 	202.5
P _m	0
S _m <ul style="list-style-type: none"> Inčukalna PGK kompresoru cehs Nr.1 147 GWh/dienā Inčukalna PGK kompresoru cehs Nr.2 252 GWh/dienā 	279*
LNG _m	0
I _m	132**
D _{max}	100

Piezīme

* Maksimālā kombinētā jauda, kura ierobežota ar kolektorslāņa gāzes izņemšanas spēju

** Faktiskais apgādātspējas zudums, ņemot vērā tehnoloģiskās iespējas nodrošināt krātuves darbību pie ražīgākā kompresoru ceha darbības pārtraukuma

$$N-1 = \frac{202.5 + 0 + 279 + 0 - 132}{100} \times 100 = 349.5\%$$